Et postquam omnia consummaret es
se facta est famis ualida in regione
illa et ipse coepit egere et abiit et ad
haesit uni ciuium regionis illius et
misit illum in uillam suam ut pasce
ret porcos et cupiebat implere uen
trem suum de silicas quas porci mandu
cabant et nemo illi dabat In se
autem conuersus dixit quantas mer
cennarii patris mei abundant panib;
ego autem hic fame pereo surgam et
ibo ad patrem meum et dicam illi pater
peccaui in caelum et coram te iam non
sum dignus uocari filius tuus fac me
sicut unum de mercennariis tuis et sur
gens uenit ad patrem suum cum autem
adhuc longe esset uidit illum pater

ipsius et misericordia motus est et ac
currens cecidit supra collum eius et
osculatus est illum. Dixitq; ei
filius pater peccaui in caelum et coram
te iam non sum dignus uocari filius tu
us fac me si · cut unum de mercenna
ris tuis. Dixit autem pater ad ser
uos suos cito proferte stolam primam
et induite illum et date anulum in ma
num eius et calciamenta in pedes et ad
ducite uitulum saginatum et occidite
et manducemus et epulemur quia
hic filius meus mortuus erat et re
uixit perierat et inuentus est et coe
perunt epulari.... Erat autem fi
lius eius senior in agro et cum ueniret
et adpropinquaret domui audiuit

syfoniam et chorum et uocauit unum
de seruis et interrogauit quae haec es
sent. isque dixit ei frater tuus uenit
et occidit pater tuus uitulum sagina
tum quia saluum illum recipit indig
natus est autem et nolebat introire
pater ergo illius egressus coepit rogare
illum at ille respondens dixit patri
suo ecce tot annis seruio tibi et num
quam mandatum tuum praeterii
et numquam dedisti mihi edum ut
cum amicis meis epularer sed post
quam filius tuus hic qui deuorauit
substantiam tuam cum meretricibus
uenit occidisti illi uitulum saginatum
at ipse dixit illi fili tu semper me
cum fuisti et omnia mea tua sunt

aepulari autem te et gaudere oporte
bat quia frater tuus hic mortuus
erat et reuixit perierat et inuentus est
XV Dicebat autem et ad discipulos
suos homo quidam erat diues
qui habebat uilicum et hic diffama
tus est apud illum quasi dissipas
set bona ipsius et uocauit illum et
ait illi quid hoc audio de te redde
rationem uilicationis tuae iam
enim non poteris uilicare ait autem
uilicus intra se quid faciam quia dñs
meus aufert a me uilicationem
fodere non ualeo mendicare erubes
co. Scio quid faciam ut cum amotus
fuero a uilicatione recipiant me
in domos suas conuocatis itaque

singulis debitorib: dn̄i sui dicebat pri
mo quantum debes dn̄o meo at ille dix
it centum batos olei dixitque ille acci
pe cautionem tuam et sede cito scribe
quinquaginta deinde alio dixit tu uero
quantum debes qui ait centum choros
tritici · ait illi accipe literas tuas et
scribe octoginta et laudauit dn̄s ui
licum iniquitatis quia prudenter fe
cisse · Dixit autem ad discipulos suos
dico uobis quia filii huius saeculi pru
dentiores filiis lucis in generatione
sua sunt · et ego dico uobis facite
uobis amicos de mammona iniquita
tis ut cum defeceritis recipiant uos
in aeterna tabernacula qui fidelis
est in minimo et in maiori fidelis est

Et qui in modico iniquus est et in maio
ri iniquus est si ergo in iniquo mamo-
ne fideles non fuistis quod uestrum est
quis credet uobis Et si in alieno fide-
les non fuistis quod uestrum quis dabit uo bis

Nemo seruus potest duobus do
minis seruire aut enim unum odie-
et alterum dilget aut unum adherebit
et al . terum contempnet non potestis do seruire et mammone

Audiebant haec omnia farisaei qui
erant auari et diridebant illum
et ait illis uos estis qui iustificatis
uos coram hominib: ds autem nouit
corda uestra quia quod hominib: al
tum est abominatio est ante dm:

Lex et profetae usque ad iohan
nem et exeo regnum di euangeli

zatur et omnis in illud uim facit
Facilius est autem caelum et terra
praeterire quam de lege unum
apicem cadere
Omnis qui dimittit uxorem suam
et ducit alteram mechatur et qui
dimisam a uiro ducit mechatur
Homo quidam erat diues et in
duebatur purpura et bysso et
aepulabatur cotidie splendide et
erat quidam mendicus nomine la
zarus qui iacebat ad ianuam eius
ulceribus plenus cupiens saturari
de micis quae cadebant de mensa di
tis sed et canes ueniebant et lingebant
ulcera eius. Factum est autem ut
moreretur mendicus lazarus

et portaretur ab angelis in sinum
abrachae

ortuus est et diues et sepul
tus est in inferno eleuans ocu
los suos cum esset in tormentis uide
bat abracham a longe et lazarum
in sinu eius et ipse clamans dixit
pater abracham miserere mei et
mitte lazarum ut intinguat extre
mum digiti sui in aqua ut refrigeret
linguam meam quia crucior in hac
flamma et dixit illi abracham fili
recordare quia recepisti bona in ui
ta tua et lazarus similiter mala
nunc autem hic consulatur tu uero
cruciaris et in his omnib: inter uos et
nos chaos magnum firmatum est

uchin qui uolunt hinc transire aduos
non possunt neq: inde huc transmeare.
Ait rogo ergo te pater uti mittas
eum in domum patris mei ha
beo enim quinq: fratres ut testetur
illis ne et ipsi ueniant in locum hunc
tormentorum et ait illi abracham
habent moysen et profetas audiant
illos at ille dixit non pater abra
cham sed si quis ex mortuis ierit ad
eos paenitentiam agent ait autem
illi si moyses et profetas non audiunt
neque si quis ex mortuis resurrexerit
credent
Et ad discipulos suos ait inpo LVK XV
sibile est ut non ueniant scanda Luk 17
la. Uae autem illi per quem ueniunt

utilius est illi si lapis molaris inpona-
tur circa collum eius et proiciatur in
mare quam ut scandalizet unum de
pusillis istis — ::

Adtendite uobis si peccauerit in
te frater tuus increpa illum et si
penitentiam egerit dimitte illi ·

Et si septies in die peccauerit in te
et septies in die conuersus fue-
rit ad te dicens penitet me dimitte illi ·

Et dixerunt apostoli domino adau-
ge nobis fidem dixit autem domin-
us si habueritis fidem sicut granum
sinapis diceretis huic arbori mori
eradicare et transplantare in ma-
re et oboediret uobis ::

Quis autem uestrum habet seruum

arantem aut boues pascentem qui regres
so de agro dicat illi statim transi recum
be et non dicat ei para quod cenem
et praecinge te et ministra mihi donec
manducem et bibam et post haec tu man
ducabis et bibes numquid gratiam ha
bet seruo illi qui fecit quae sibi impe
rauerat non puto · Sic et uos cum fe
ceritis omnia quae praecepta sunt uo
bis · Dicite serui inutiles sumus quod
debuimus facere fecimus · Et fac
tum est dum iret in hierusalem tran
sibat per medium samariam et ga
lileam et cum ingrederetur quoddam
castellum occurrerunt ei decem uiri
leprosi qui steterunt a longe et leua
uerunt uocem dicentes ihu praecepto
R.

miserere nostri quos ut uidit dixit
ite ostendite uos sacerdotibus. Et fac
tum est dum irent mundati sunt unus
autem ex illis ut uidit quia mundatus
est regresus est cum magna uoce
magnificans d(eu)m Et cicidit in faciem
ante pedes eius gratias agens Et hic
erat samaritanus respondens au
tem ihs dixit nonne decem mundati
sunt Et nouem ubi sunt non est in
uentus qui rediret Et daret gloriam
do nisi hic alienigena Et ait illi surge
Et uade quia fides tua te saluum
fecit
Interrogatus autem a farisaeis
quando uenit regnum dei Res
pondit eis Et dixit non uenit

regnum dī · et non obseruatione neque
dicent ecce hic aut ecce illic ecce enim
regnum dī intra uos est · et ait ad disci
pulos suos uenient dies quando desi
deretis uidere unum diem filii hominis
et non uidebitis · et dicent uobis ecce
hic et ecce illic et nolite ire neque sec
temini
Nam sicut fulgor coruscans de sub
caelo in ea quae sub caelo sunt ful
get ita erit filius hominis in die sua ·
Primum autem oportet illum mul
ta pati et reprobari a generatione
hac
Et sicut factum est in diebus noe
ita erit in dieb: filii hominis · ae
debant et bibebant uxores duceba
nt

Et dabantur adnuptias usque indiem
quaintrauit noe inarcam etuenit
diluuium etperdidit omnes ::
Similiter sicut factum est indieb:
loth aedebant etbibebant emebant
et uendebant plantabant et edi
ficabant quadie autem exiuit loth
asodomis pluit ignem etsulphor de
caelo etomnes perdidit secundum
haec erit quadie filius hominis reue
labitur ::
In illa hora quifuerit intecto et uasa
eius indomo nediscendat tolle
re illa etqui inagro similiter non
redeat retro ::
Memores estote uxoris loth ::
Quicumque quaesierit animam suam

saluare perdet illam et quicumque
perdiderit illam propter me uiuifica
bit eam. Dico uobis in illa nocte
erunt duo in lecto uno unus adsume
tur et alter relinquetur duae erunt
molentes in unum una adsumetur
et altera relinquetur. Duo erunt
in agro unus adsumetur et alterum
relinquetur
Respondentes dicunt illi ubi domine
qui dixit eis ubicumque fuerit cor
pus illuc congregabuntur aquile
Dicebat autem et parabulam LVK XV
ad illos quoniam oportet sem
per orare et non deficere dicens iu
dex quidam erat in quadam ciuitate
qui dm non timebat et hominem

non uerebatur uidua . autem quaedam
erat in ciuitate illa et ueniebat ad
eum dicens uindica me de aduersario
meo et nolebat per multum tempus
post haec autem dixit intra se et si
dm̄ non timeo nec hominem reuerior
tamen quia molesta est mihi haec
uidua uindicabo illam ne in nouissi
mo ueniens suggillat me ait autem
dn̄s audite quid iudex iniquitatis
dicit dſ autem non faciet uindictam
electorum suorum clamantium ad
se die ac nocte et patientiam habe
bit in illis dico uobis quia cito faciet
uindictam illorum uerum tamen
filius hominis ueniens putas inue
niet fidem in terra . dixit autem

Et ad quosdam qui in se confidebant
tamquam iusti et aspernabantur ce
teros parabulam istam duo homines
ascenderunt in templum ut orarent
unus farisaeus et alter publicanus
farisaeus stans haec apud
se orabat ds gratias ago tibi quia
non sum sicut et caeteri hominum rap
tores iniusti adulteri uelud etiam hic
publicanus ieiuno bis in sabbato de
cimas do omnium quae possedeo et
puplicanus alonge stans nolebat
nec oculos ad caelum leuare sed per
cutiebat pectus suum dicens ds pro
pitius esto mihi homini peccatori
Dico itaque uo bis discendit hic
iustificatus in domum suam ab illo

deus propicius
mihi homini pec

magis quam ille fariseus
Quia omnis qui se exaltat humilia
bitur. qui se humiliat exaltabi
tur. Adferebant autem
ad illum et infantes ut eos tangere
quod cum uidissent discipuli incre
pabant illos. Ihs autem cum uocas
illos dixit sinite pueros uenire ad
me et nolite eos prohibere talium
enim est regnum dī :·
Amen dico uobis quicumque non
acceperit regnum dī sicut puer
non intrabit in illud :·
Et interrogauit eum quidam prin
ceps dicens magister bone quid fa
ciens uitam aeternam possidebo
Dixit autem ei ihs quid me dicis

bonum nemo bonus nisi solus ds ·
Mandata nosti · non occides non m
chaberis · non furtum facies · non fal
sum testimonium dices · honora pa
trem tuum et matrem tuam · Qui ait
haec omnia custodivi a iuventute mea
Quo audito ihs ait ei adhuc unum
tibi deest omnia quaecumque
habes vende et da paupe
ribus et habebis thesaurum in caelo
et veni sequere me ·
Ille autem contristatus est
quia dives erat valde · videns
autem illum ihs tristem factum dixit
quam difficile qui pecunias habent
in regnum dī intrabunt facilius est

ns
enim camellum perforamen acus tra
ire quam diuitem intrare intrare
in regnum dei · Et dixerunt qui audie-
bant et quis potest saluus fieri at
illis quae inpossibilia sunt apud ho
mines possibilia sunt apud dm̄· Ait
autem petrus ecce nos qui dimissimus
omnia et secuta sumus te :·
Qui dixit eis amen dico uobis nemo
est qui relinquat domum suam
aut parentes aut fratres aut uxo
rem aut filios propter regnum dei et
non recipiat multo plura in hoc tem
pore in saeculo autem uenturo uitam
aeternam possidebit
Adsumpsit autem ih̄s duodecim

Et ait illis ecce ascendimus hierusoli
mam et consummabuntur omnia
quae scripta sunt per profetas de fi
lio hominis tradetur enim gentibus
et inludetur et flagillabitur et con
spuetur et post quam flagillauerint
occident eum et tertia die resurget.

Et ipsi nihil horum intellexerunt
et erat uerbum istud abscondi
tum ab eis et non intellegebant quae
dicebantur.

Factum est autem cum adpropinqua
ret hiericho caecus quidam se
debat secus uiam mendicans et cum
audiret turbam praeter euntem inter
rogabat quid hoc esse dixerunt autem

ei quod ihs nazarenus transiret et cla
mauit dicens ihu fili dauid miserere
mei et qui praeibant increpabant ei
ut taceret ipse uero multo magis cla
mabat fili dauid miserere mei. Stans
autem ihs iussit illum adduci adse
adpropinquasset interrogauit illum
dicens quid tibi uis faciam at ille dixit
dne ut uideam et ihs dixit illi respice
fides tua te saluum fecit et confes
tim uidit et sequebatur illum magni
ficans dm et omnis plebs ut uidit
dedit laudem dō

XIX Et ingressus perambulabat heri
cho et ecce uir nomine zA
cheus et hic erat princeps publicanorum

rum et ipse diues erat et querebat ui
dere ihm quis esset et non poterat pre
turba quia statura pusillus erat et
praecurrens ascendit in arborem sico
morum ut uideret illum quia inde erat
transiturus et cum uenisset ad locum
suspiciens ihs uidit illum et dixit ad eum
zacche festinans discende quia hodie
in domu tua oportet me manere et
festinans discendit et excipit illum
gaudiens et cum uiderent omnes mur
murabant dicentes quod ad hominem
peccatorem deuertisset stans autem
saccheus dixit ad dnm ecce dimedium
bonorum meorum dne do pauperib:
et siquit aliquem defraudaui reddo

quadruplum ait ihs adeum quiahodie:
salus domui huic factaest eo quodipse
filius sit abrachae
Uenitenim filius hominis quaerere &
saluum facere quodperierat
Haec illis audientiƀ: adiciens dixit
parabulam eo quod esset prope
hierusalem & quia existimarent quod
confestim regnum dī manifestaretur
Dixit homo quidam nobilis abiit
in regionem longinquam accipere
sibi regnum & reuerti.
Uocatis autem decem seruis suis de
dit illis decem mnas & ait adillos
negotiamini dum uenio Ciues autem eius
oderant illum & miserunt legationem

post illum dicentes nolumus hunc regna
re super nos. Et factum est ut rediret
accepto regno et iussit uocari seruos qui
bus dedit pecuniam ut sciret quantum
quis negotiatus esset. uenit autem pri
mus dicens domine mna tua decem mnas
adquisiuit. Et ait illi euge bone serue
quia in modico fidelis fuisti eris pote
tatem habens supra decem ciuitates.
Et alter uenit dicens domine mna tua fe
cit quinque mnas. Et huic ait et tu esto
supra quinque ciuitates. Et alter uenit
dicens domine ecce mna tua quam habui
repositam in sudario timui enim te
quia homo austeris es tollis quod non
posuisti et metis quod non seminasti

dicit ei de ore tuo te iudico serue nequam
sciebas quod ego austeris homo sum tolle-
ns quod non posui et metens quod non se-
minaui et quare non dedisti pecuniam
meam ad mensam et ego ueniens cum
usuris utique exegissem illud quod meum
esset et adstantibus dixit auferte ab
illo mnam et date illi qui decem mnas
habet et dixerunt ei domine habet decem
mnas

Dico autem uobis quia omni habe-
ti dabitur et habundabit ab eo
autem qui non habet et quod ha-
bet auferetur ab illo

Uerumtamen inimicos meos illos
qui noluerunt me regnare super

e
se adducite huc et interrogate autem
Et his dictis praecedebat ascen
dens in hierusolymam· Et
factum est cum adpropinquasset ad
bethfage et bethania ad montem
qui uocatur oliueti misit duos disci
pulos suos dicens ite in castellum
quod contra uos est in quo intro
euntes inuenietis pullum asinae
alligatum cui nemo umquam hominum
sedit soluite illum et adducite
huc et si quis uos interrogauerit qua
re soluitis sic dicetis ei quia dns ope
ram eius desiderat
Abierunt hautem qui missi erant
et inuenerunt sicut dixit illis

pullum stantem soluentibus autem illis
pullum dixerunt domini eius ad illos
quid soluitis pullum at illi dixerunt
quia dns eum necessarium habet Et duxe
runt illum ad ihm Et iactantes uestimen
ta sua supra pullum Et inpossue
runt ihm · Euntem autem illo subter
nebant uestimenta sua in uia ·:

Et cum adpropinquaret iam
ad discensum montis oliueti
coeperunt omnes turbae discenden
tium gaudentes laudare dm uoce
magna super omnib: quas uiderunt
uirtutibus dicentes benedictus qui
uenit rex in nomine di · Pax in caelo
Et gloria in excelsis

Et quidam farisaeorum de tur
bis dixerunt ad illum magis
ter increpa discipulos tuos quibus
ipse ait dico uobis quia si hii tacue
runt lapides clamabunt :·

Et ut adpropinquauit uidens
ciuitatem fleuit super illam
dicens quia si cognuisses tu et quidem
in hac die tua quae ad pacem tibi nu
nc autem abscondita sunt ab oculis
tuis quia uenient dies in te et circum
dabunt te inimici tui uallo et coan
gustabunt te undique et ad ter
ram prosternent te et filios tuos qui
in te sunt Et non relinquent
in te lapidem super lapidem et uene
nt

inte haec uniuersa eo quod non cognoue-
ris tempus uisitationis tuae.

Et ingresus in templum coepit
eicere uendentes in illo et emen-
tes et mensas nummulariorum effu-
dit et cathedras uendentium colum-
bas euertit dicens illis scriptum est
quia domus mea domus orationis est
uos autem fecistis illam speloncam
latronum

Et erat docens cotidie in templo
principes autem sacerdotum
et scribae et principes plebis quere-
bant illum perdere et non inueniebant
quid facerent illi omnis enim popu-
lus suspensus erat audiens illum

Et factum est in una dierum do Lvx
cente illo populum in templo
Et euangelizante conuenerunt prin
cipes sacerdotum et scribae cum se
niorib: et aiunt dicentes ad illum dic
nobis in qua potestate haec facis aut
quis est qui dedit tibi hanc potestatem
respondens autem dixit ad illos inter
rogabo uos et ego uerbum unum res
pondete mihi baptismum iohannis
de caelo erat an ex hominib: at illi co
gitabant inter se dicentes quia si dix
erimus de caelo dicet nobis quare ergo
non credidistis illi si autem dixerimus
ex hominib: ples uniuersa lapidabit
nos certa sunt enim iohannem profetam

esse · Et responderunt se nescire unde
esset · Et ihs ait illis neq: Ego dico uobis
in qua potestate haec facio :·
Et coepit autem dicere ad plebem para
bulam hanc homo plantauit ui
neam Et locauit eam colonis Et ipse
peregre fuit multis temporib: Et in
tempore misit ad cultores seruum ut
de fructu uineae darent illi qui caessum
dimiserunt eum inanem Et addidit
alterum seruum mittere illi autem
hunc quoq: caedentes Et adficientes
contumelia dimiserunt inanem Et
addidit tertium mittere qui et illum
uulnerantes eiecerunt dixit autem
dns uineae quid faciam mittam filium

meum dilectum forsitan cum hunc uide-
rint uerebuntur quem cum uidissent
coloni cogitauerunt inter se dicentes
hic est heres occidamus illum ut nostra
fiat hereditas Et eiectum illum extra
uineam occiderunt quid ergo faciet illis
dns uineae ueniet et perdet colonos
istos et dabit uineam aliis
Quo audito dixerunt illi absit
ille autem aspiciens eos ait quid
est ergo quod scribtum est lapidem
quem reprobauerunt aedificantes
hic factus est in caput anguli Om
nis qui ciciderit supra illum lapidem
conquassabitur supra quem autem
ciciderit comminuet illum

Et quaerebant principes sa
cerdotum et scribae mit
tere in illum manus illa hora et tim
uerunt populum cognouerunt enim
quod ad ipsos dixerit similitudinem
istam
Et obseruantes miserunt insi
diatores qui se esse iustos si
mularent ut caperent eum in sermo
ne et traderent illum principatui
et potestati praesidis et interroga
uerunt illum dicentes magister sci
mus quia recte dicis et doces et non
accipis personam sed in ueritate
uiam dei doces licet nobis tributum
dare caesari an non considerans

autem dolum illorum dixit ad eos quid
me temptatis ostendite mihi denarium
cuius habet imaginem uel inscribtionem
respondentes dixerunt caesaris
Et ait illis reddite ergo quae caesa
ri sunt caesari et quae dei sunt deo
Et non potuerunt uerbum eius repre
hendere coram plebe et mirati in res
ponso eius tacuerunt
Accesserunt autem quidam saddu
caeorum qui negant esse resur
rectionem et interrogauerunt eum
dicentes magister moyses scribsit
nobis si frater alicuius mortuus
fuerit habens uxorem et hic sine
filiis fuerit ut accipiat eam frater
eius

uxorem et suscitet semen fratri suo sep
tem ergo fratres apud nos erant et
primus accepit uxorem et mortuus
est sine filiis et sequens accepit illam
et ipse mortuus est sine filio et ter
tius accepit illam similiter et omnes
septem et non reliquerunt semen
et mortui sunt nouisima autem
omnium mortua [redacted] est et mulier in
resurrectione ergo cuius erit eorum
uxor siquidem septem habuerunt
eam uxorem et ait illis ihs filii sae
culi huius generantur et generant
nubunt et nubuntur et ducuntur
conupacis illi uero qui digni habe
buntur saeculo illo et resurrectio
ne

ex mortuis neque nubunt neq: ducunt
uxores neque enim ultra mori poteru
nt aequales enim angelis sunt et fi
li sunt di· Cum sint fili resurrec
tionis quia uere resurgunt mortui
Et moyses ostendit secus rubum si
cut dicit uidit in rubo dnm dm abra
cham et dm isaac et dm iacob· ds au
tem non est mortuorum sed uiuorum
omnes enim uiuunt ei· Responden
tes autem quidam scribarum dixe
runt magister benedixisti
Et amplius non audebant eum
quicquam interrogare
Ait autem ad illos quomodo
dicunt xpm filium dauid

esse & ipse dauid dicit in libro psal
morum dixit dns dno meo sede a dex
tris meis donec ponam inimicos tu
os scabillum pedum tuorum. Da
uid ergo dnm illum uocat & quo
modo filius eius est ::
Audiente autem omni populo dixit
discipulis suis adtendite a scri
bis qui uolunt ambulare in stolis
& amant salutationes in foro &
primas cathedras in sinagogis &
primos discubitos in conuiuis ::
Qui deuorant domus uiduarum
simulantes longam orationem
hii accipiant damnationem
XXI maiorem respiciens autem

uidit eos qui mittebant munera sua
in gazo philacium diuites uidit autem
Et quandam uiduam pauperculam
mittentem aera minuta duo Et dixit
uere dico uobis quia uidua haec pau
per plusquam omnes misit in do
mum dī nam omnes hii ex abundantia
sibi miserunt in munera dī dum haec
autem ex eo quod deest illi omnem
uictum suum quem habuit misit :·
Et quibusdam dicentib: de tem
plo quod lapidibus bonis
Et donis ornatum esset dixitque
haec uidetis uenient dies in quib: non
relinquetur lapis super lapidem
hic in pariete qui non destruatur

INterrogauerunt autem illum dicen
tes praeceptor quando haec
erunt et quod signum cum fieri inci
pient quid ait uidete ne seducamini
Multi enim uenient in nomine meo di
centes quoniam ego sum xps et tem
pus adpropinquauit nolite ergo ire
post illos cum autem audieritis pro
elia et seditiones nolite terreri opo
R
te enim primum haec fieri sed non sta
tim finis tunc dicebat illis
Illis diebus surget gens contra
gentem et regnum aduersum reg
num et terrae motus magni erunt
per loca et pestilentiae et fames
terroresque de caelo et signa magna

erunt et tempestates :·

Sed ante haec omnia inicient inuobis
manus suas et persequentur om
nes uos tradentes insynagogis et cus
todias trahentes ad reges et ad prae
sides propter nomen meum contig
autem uobis in testimonium :·

Ponite ergo incordib: uestris non
praemeditari quemadmodum
respondeatis ego enim dabo uo
bis os et sapientiam cui non poterunt
resistere et contradicere omnes
aduersarii uestri tradimini autem
a parentib: et fratrib: et cognatis
et amicis et morte adficient exuo
bis et eritis odio omnibus hominib:

propter nomen meum & capillus
de capite uestro non peribit in pati
entia uestra possidebitis animas
uestras

Cum autem uideritis circumdari
ab exercitu hierusalem tunc sci
tote quia adpropinquauit desolatio
eius

Tunc qui in iudea sunt fugiant
in montes & qui in medio eius disce
dant & qui in regionibus non intrent
in eam quia dies ultionis hi sunt
ut impleantur omnia q: scripta sunt

Uae autem pregnantibus & nutrien
tibus in illis diebus

Erit enim praesura magna

super terram et ira populo huic

Et cadent in ore gladii et cap
tiui ducentur in omnes gentes
et hierusalem calcabitur a gentibus
donec impleantur tempora nationum

Et erunt signa in sole et luna et stel
lis et in terris et praesura gentium
prae confusione sonitus et maris et
fluctuum arescentibus hominibus prae
amore et exspectatione quae super
uenient uniuerso orbi nam uirtutes
caelorum mouebuntur

Et tunc uidebunt filium ho
minis uenientem in nube
cum potestate magna et maiestate
his autem fieri incipientibus respic
te

272

& leuate capita uestra quoniam
adpropinquat redemptio uestra
& dixit illis similitudinem uidete
ficulniam & omnes arbores cum
producunt iam exse fructum sci
tis quoniam prope est aestas ita
& uos cum uideritis haec omnia fieri
scitote quoniam prope est regnum
di amen dico uobis quia non preteri
bit generatio haec donec omnia
fiant caelum & terra transibunt
uerba autem mea non transient
Attendite autem uobis ne forte
grauentur corda uestra in cra
pula & ebrietate & curis huius
uitae & superueniat in uos

repentina. dies illa tamquam laque-
us enim superueniet in omnes qui sede-
nt super faciem orbis terrae uigilate
itaque omni tempore orantes ut
digni habeamini fugere ista omnia
quae futura sunt & stare ante
filium hominis

ERat autem in diebus docens in
templo noctibus uero exiens
morabatur in monte qui uocatur
oliueti & omnis populus manicabat
ad eum in templo audire eum

ADpropinquabat autem dies fes- LVK XX
tus azimorum qui dicitur pasch-
a
Et quaerebant principes
sacerdotum & scribae

273

quomodo eum interficerent timebant
uero plebem
Intrauit autem satanas in iudam
qui cognominabatur scarioth
unum de duodecim
Et abiit et locutus est cum principi
bus sacerdotum et magistrati
bus quemadmodum illum traderet
eis et gauisi sunt et pollicitasunt
et pactasunt pecuniam illi darent
Et spopondit et querebat oporta
nitatem ut traderet illum sine tur
bis uenit autem dies festus azimo
rum in qua necesse erat occidi pas
cha et misit petrum et iohannem
dicens euntes parate nobis pasch
a

ut manducemus at illi dixerunt ubi uis
paremus et dixit ad eos ecce intro eun
tibus uobis in ciuitatem occurret uobis
homo amphoram aquae portans se
quimini eum in domum in quam intro
erat et dicetis patri familias domus
dicit tibi magister ubi est deuersorium
ubi pascha cum discipulis meis man
ducem et ipse uobis ostenderet cena
culum magnum stratum et ibi para
te euntes autem inuenerunt sicut
dixit illis et parauerunt pascha et
cum facta esset hora discubuit et
xii apostoli cum eo

Et ait illis desiderio desideraui hoc
pascha manducare uobis
cum

274

antequam patiar

Dico enim uobis quia ex hoc non
manducabo illud donec imple
atur in regno dei ::

Et accepto calice gratias egit et
dixit accipite et diuidite inter
uos dico enim uobis quod non bibam
de generatione uitis donec regnum dei
ueniat. Et accepto pane gratias
egit et fregit et dedit eis dicens hoc est
corpus meum quod pro uobis datur
hoc facite in meam commemorati
onem

Similiter et calicem post quam
cenauit dicens hic est calix no
uum testamentum in sanguine meo

quod pro uobis effundetur
Uerumtamen ecce manus traden
tis me mecum est in mensa Et
quidem filius hominis secundum
quod definitum est uadit uerum
tamen uae illi homini per quem trade
tur
Et ipsi coeperunt querere in
ter se quis esset ex eis qui hoc
facturus esset
Facta est autem contentio inter
eos quis eorum uidetur esse ma
ior. dixit autem eis reges gentium do
minantur eorum et qui potestatem
habent super eos benefici uocantur
uos autem non sic sed qui maior est

inuobis fiat sicut iunior et qui prae-
cessor est sicut ministrator
Nam quis maior est qui recum
bit aut qui ministrat in gentib:
nonne qui recumbit inuobis autem
non sic sed qui ministrat · Ego autem
in medio uestrum sum sicut qui minis
trat uos autem estis qui per mansistis
mecum in temptationibus meis Et ego
dispono uobis sicut disposuit mihi
pater meus regnum ut edatis et bi
batis super mensam meam in regno meo
Et sedeatis super thronos iudican
tes duodecim tribus israhel
Ait autem dns simoni simon ecce
satanas expetit uos ut cribra
ret

sicut triticum ego autem rogaui pro te
ut non deficiat fides tua
Et tu aliquando conuersus confir
ma fratres tuos et rogate
ne intretis in temptationem
Qui dixit ei dne tecum paratus sum
et in carcerem et in mortem ire
Et ille dixit ei dico tibi petre non can
tabit hodie gallus donec ter me ab
neges nosse me
Et dixit eis quando misi uos sine
sacculo et pera et calciamen
tis numquid aliquid defuit uobis at
illi dixerunt nihil dixit ergo eis sed nunc
qui habet sacculum tollat similiter
et peram et qui non habet gladium

uendat tonicam suam et emat gladium
Dico enim uobis quoniam adhuc
hoc quod scribtum est oportet
impleri in me. Et quod cum iniustis de-
potatus est. Et enim ea quae sunt
de me finem habent
At illi dixerunt dne ecce gladii duo
hic. At ille dixit eis satis est
Et egressus ibat secundum con
suetudinem in montem oliuarum
secuti sunt autem illum et discipuli.
Et cum peruenisset ad locum dixit
illis orate ne intretis in temp
tationem tum iactatus
Et ipse auulsus est ab eis quan
est lapidis et positis genibus

orabat dicens

Pater si uis transfer calicem hunc
a me uerum tamen non mea uo
luntas sed tua fiat

Apparuit autem illi angelus de cae
lo confortans eum Et factus est
in agonia Et prolixius orabat Et fac
tus est sudor eius sicut guttae sangui
nis decurrentis in terram

Et cum surrexisset ab oratione
Et uenisset ad discipulos suos
inuenit illos dormientes prae tristitia
Et ait illis quid dormientis surgite
Et orate ne intretis in temptationem

Adhuc illo loquente ecce turba
Et qui uocabatur iudas unus de xii

ante cedebat eos

Et adpropinquauit ihu ut oscula
retur eum. Ihs autem dixit illi
iuda osculo filium hominis tradis.

Uidentes autem hii qui circa ipsum
erant quod futurum erat dixeru
nt ei dne si percutimus in gladio Et
percussit unus ex illis seruum princi
pis sacerdotum et amputauit auricu
lam eius dexteram respondens autē
ihs ait sinite usque huc

Et cum tetigisset auriculam eius
sanauit eum

Dixit autem ihs ad eos qui uene
rant ad se principes sacerdo
tum et magistratus templi et senio

res quasi ad latronem existis cum gla
diis et fustibus cum praehendere me.
Cum cotidie uobiscum fuerim in tem
plo non extendistis manus in me sed
haec est hora uestra et potestas
tenebrarum
Conpraehendentes autem eum
duxerunt ad domum principes
sacerdotum
Petrus uero sequebatur eum a lon
ge accenso autem igne in medio
atrio et circum sedentib: illis
erat petrus in medio eorum quem
cum uidisset ancella quaedam sede
tem ad lumen et cum fuisset intuita
dixit et hic cum illo erat at ille nega
uit

eum dicens mulier non noui illum

Post pussillum alius uidens eum
dixit. Et tu de illis es. petrus
uero ait. O homo non sum. Et inter
uallo facto quasi horae unius alius
quidam confirmabat dicens uere
et hic cum illo erat. nam et galileus est.
Et ait petrus homo nescio quid dicis
Et continuo adhuc illo loquente can
tauit gallus.

Et conuersus dñs respexit petrum
Et recordatus est petrus uerbi
dñi sicut dixerat quia prius quam gallus
cantet ter me negabis nosse. Et egres
sus foras petrus fleuit amarissime.

Et uiri qui tenebant illum inlu

debant ei cedentes & uelauerunt eum
& percutiebant faciem eius & interro
gabant eum dicentes profetiza nobis
quis est qui te percussit & alia multa
blasfemantes dicebant in eum
Et ut factus est dies conuenerunt
seniores plebis & principes
sacerdotum & scribae & interroga
bant & duxerunt illum in concilium
suum· Dicentes si tu es xps dic nobis·
Et ait illis si uobis dixero non
creditis mihi :· Si autem inter
rogauero non respondetis mihi neq:
dimitteas
Ex hoc autem erit filius hominis
sedens a dextris uirtutis di:

Dixerunt autem omnes tu ergo es
filius di · Qui ait uos dicitis quia
ego sum
At illi dixerunt quid adhuc desi
deramus testimonium ipsi enim
audiuimus de ore eius blasphemiam ·
K · XXIII Et surgens omnis multitudo eorum
duxerunt illum ad pylatum :·
Coeperunt autem accussare illum
dicentes hunc inuenimus subuer
tentem gentem nostram · Et soluen
tem legem nostram profetas et pro
hibentem tributa dare caesari et
dicentem se xpm regem esse
Pilatus autem audiens interro
gauit eum dicens tu es rex iudeo

rum at ille respondens ait tu dicis
Ait autem pilatus ad principes sa
cerdotum et turbas nihil inuenio
causae in hoc homine
At illi inualescebant dicentes com
mouet populum docens per uni
uersam iudaeam et incipiens a gali
leae usque huc pilatus autem audi
ens galileam interrogauit eum si
homo galileus esset ut cognouit quod
de herodis potestate esset remisit
eum ad herodem qui et ipse in hieruso
limis erat illis diebus herodis autem
uiso ihu gauisus est ualde erat enim
cupiens ex multo tempore uidere
eum eo quod audiret multa de illo

& sperabat signum aliquod uidere
ab eo fieri interrogabat autem illum
multis sermonibus at ipse nihil res
pondebat · Stabant etiam prin
cipes sacerdotum & scribae con
stanter accussantes eum

Spreuit autem illum herodis
cum exercitu suo & inlusit in
dutum ueste alba & remisit
ad pilatum & facti sunt amici hero
dis & pilatus in ipsa die nam ante
ea inimici erant ad inuicem

Pilatus autem conuocatis principi
bus sacerdotum & magistratib:
& plebe dixit ad illos obtulistis
mihi hunc hominem quasi auer

tentem populum & ecce ego coram uo
bis interrogans eum nullam causam in
ueni in homine isto ex his in quib: eum a
cussatis Sed neque herodis in ablo
sic remis sit eum ad uos nam re-
missi uos ad illum & ecce nihil dignu(m)
morte actum est ei
Emendatum ergo illum dimittam
Necesse autem habebat dimit-
tere eis per diem festum unum uinctum
Exclamauit autem simul uniuer
sa turba dicens tolle hunc & di
mitte nobis barabban qui erat
propter seditionem quandam fac
tam in ciuitate & homicidium miss
in carcerem

Iterum autem pylatus locutus est
ad illos uolens dimittere eis ihm at
illi succlamabant dicentes crucifi
ge crucifige illum
Ille autem tertio dixit ad illos quid
enim mali fecit iste nullam causam
mortis inuenio in eo corripiam ergo
illum et dimittam
At illi instabant uocibus magnis
postulantes ut crucifigere-
tur. Et inualescebant uoces eorum
Et pylatus adiudicauit fieri pe-
titionem eorum dimisit autem
illis eum qui propter homicidium
et seditionem misus fuerat in car-
cerem quem petebant ihm uero

tradidit uoluntati eorum
Ssuperunt ergo ihm Et portans
crucem ducebatur · Et cum indu
cerent eum adpraehenderunt simo
nem quendam cyrinensem uenientem
de uilla et inpossuerunt illi crucem
portare post ihm
Sequebatur autem illum multa
turba populi et mulierum quae
plangebant et lamentabant eum
Conuersus autem ad illas ihs dixit
filiae hierusalem nolite flere su
per me sed super uos ipsas flete
Et super filios uestros quoniam ecce
uenient dies in quibus dicent beatae
steriles et uentres qui non genuerunt

Et ubera quae non lactauerunt tunc
incipient dicere montibus cadete su
per nos et collibus operite nos quia
si in uiridi ligno haec faciunt in ari
do quid fiet
Ducebantur autem et alii duo
nequam cum eo ut interficerentur
Postquam uenerunt in locum
qui uocatur caluariae ubi
crucifixerunt eum
Latrones duos unum ad dexteris
et alterum a sinistris
Ihs autem dicebat pater dimit
te illis non enim sciunt
quid faciunt
Diuidentes uero uestimenta

eius miserunt sortes Et stabat popu
lus spectans. Et deridebant il
lum principes sacerdotum dicentes
alios saluos fecit se saluum faciat
si hic est xps di electus
Inludebant autem ei et milites
accedentes et acetum offerentes
illi dicentes si tu es rex iudeorum
saluum te fac
Erat autem et superscribtio ihu
scribta super illum litteris
grecis et latinis et ebreicis hic est
rex iudeorum
Unus autem de his qui pende
bant latronibus blasfemabat
eum dicens si tu es xps saluum fac

temet ipsum et nos :

Respondens autem alter increpa
bat illum dicens neque tu times
dm quod in eadem damnatione
es et nos quidem iuste nam digna fac
tis recipimus hic uero nihil mali ges
sit et dicebat ad ihm dne memento
mei cum ueneris in regnum tuum et
dixit illi ihs amen amen dico tibi ho
die mecum eris in paradiso

Erat autem fere hora sexta et
tenebrae factae sunt in uniuer
sa terra usque in horam nonam
et obscuratus est sol

Et uelum templi scisum est
medium et exclamans uoce

magna ihs ait pater in manus tuas
commendo spm meum · Et haec dicens
exspirauit · Videns autem cen
torio quod factum fuerat glorifica
uit dm dicens uere hic homo iustus erat
Et omnis turba eorum qui simul
aderant ad spectaculum istud
et uidebant quae fiebant percuten
tes pectora sua reuertebantur Sta
bant autem omnes noti eius a longe
et mulieres quae secutae erant
eum a galilea haec uidentes
Et ecce uir nomine ioseph qui
erat decurio uir bonus et ius
tus hic non consenserat consilio et ac
tibus eorum erat autem ab aremathia

ciuitate iudaeae qui et ipse expectabant et
ipse regnum dī hic accessit ad pilatum
et petit corpus ihu

Et depossitum inuoluit in sindo
ne mundo et possuit eum in
monumento exciso in quo nondum quis
quam possitus fuerat et imposito eo
inposuit monumento lapidem magnum·

Et dies erat parasceue et sab
batum inluscebat inlu cesce
bat subsecutae sunt autem mulieres
duae quae cum ipso uenerant de galilae
uiderunt monumentum et quem ad mo
dum possitum erat corpus eius :·

Et reuertentes parauerunt a
romata et unguenta et

culo uenerunt ad monumentum portantes
quae parauerunt aromata. Et inuenerunt
lapidem reuolutum a monumento. Et
ingressae non inuenerunt corpus dni
ihu. Et factum est dum mente conster
natae essent de isto et ecce duo uiri
steterunt secus illas in ueste fulgente.
Cum timerent autem et declinarent
uultum in terram dixerunt ad
eas quid quaeritis uiuentem cum mortuis
non est hic sed surrexit recordamini
qualiter locutus est uobis cum ad
huc in galilaea esse dicens quia opor
tet filium hominis tradi in manus ho
minum peccatorum et crucifigi et ter
tia die resurgere. Et recordatae sunt.

uerborum eius

Et regressae de monumento nuntia
uerunt haec omnia illis undecim
et ceteris omnibus

Erat autem maria magdalenae
et iohanna et maria iacobi et
ceterae quae cum illis erant quae di
cebant ad apostolos haec et uisa sunt
ante illos sicut deleramentum uerba
ista et non credebant illis. Petrus au
tem surgens cucurrit ad monumentum
et procumbens uidit linteamina sola
posita et abiit secum mirans quod
factum fuerat et ecce duo ex illis ibant
ipsa die in castellum quod erat in
spatio stadiorum sexaginta ab hie

rusalem nomine emmaus et ipsi loque-
bantur adinuicem de his omnibus quae
acciderant. Et factum est dum fa-
bularentur et secum quererent et ipse
ihs adpropinquans ibat cum illis ocu-
li autem eorum tenebantur ne eum
agnoscerent. Et ait ad illos qui sunt
hii sermones quos confertis adinuicem
ambulantes et estis tristes et responden[s]
unus cui nomen erat cleopas dixit ei
tu solus peregrinus es in hierusalem
non cognouisti quae facta sunt in illa
his diebus quibus ille dixit quae et dix-
erunt de ihu nazareno qui fuit uir
profeta potens in opere et sermone
coram do et omni populo et quomodo

tradiderunt eum summi sacerdotum et
principes nostri in dampnationem mor
tis et crucifixerunt eum. Nos autem spe
rabamus quia ipse esset redempturus
israhel. Et nunc super haec omnia tertia
die est et quo haec facta sunt. Sed mul
eres quaedam ex nostris terruerunt nos
quae ante lucem fuerunt ad monumen
tum et non inuento corpore eius uene
runt dicentes se etiam uisionem Ange
lorum uidisse qui dicunt eum uiuere
Et abierunt quidam ex nostris ad monu
mentum et ita inuenerunt sicut mulie
res dixerunt ipsum uero non uiderunt
et ipse dixit ad eos O stulti et tardi
corde ad credendum in omnibus quae

locuta sunt profetae nonne haec oportuit
pati xpm · Et ita intrare in gloriam suam
Et incipiens a mose et omnibus profetis
interpraetabatur illis in omnibus scrip
turis quae de ipso erant Et adpropinqua
uerunt castello quo ibant et ipse se
finxit longius ire et coegerunt illum
dicentes mane nobiscum quoniam adues
peram sit Et inclinata est iam dies et
intrauit manere cum illis · Et fac
tum est dum recumberet cum illis accipit
panem et benedixit et fregit et porrege
bat illis et aperti sunt oculi eorum et
cognouerunt eum et ipse euanuit ex ocu
lis eorum et dixerunt ad inuicem nonne
cor nostrum ardens erat in nobis dum

loquebatur in uia et aperiret nobis scrib
turas Et surgentes eadem hora regresi
sunt in hierusalem et inuenerunt con
gregatos undecim et eos qui cum ipsis
erant dicentes quod resurrexit dns ue
re Et apparuit simoni Et ipsi narraba
nt quae gesta erant in uia Et quomodo
cognouerunt eum in fractione panis :·
Dum haec autem loquuntur ihs ste
tit in medio eorum et dicit eis
pax uobis ego sum nolite timere con
turbati uero et conterriti existimabant
se spm uidere Et dixit eis quid turba
ti estis Et quare cogitationes ascende
runt in corda uestra uidete manus
meas et pedes quia ipse ego sum

palpate et uidete quia sps carnem et os
sa non habet sicut me uidetis habere
et cum hoc dixisset ostendit eis manus
et pedes. Adhuc autem illis non
credentibus et mirantibus prae gaudio
dixit habetis hic aliquid quod mandu
cetur. at illi obtulerunt ei partem piscis
assi et fauum mellis et cum manducas
set coram eis sumens reliquias dedit eis.
Et dixit ad eos haec sunt uerba mea
quae locutus sum ad uos cum adhuc es
sem uobiscum quoniam necesse est
impleri omnia quae scripta sunt in lege
mosi et profetis et psalmis de me.
Tunc aperuit illis sensum ut intellege
rent scripturas et dixit eis quoniam

sic scribtum est et sic oportebat xpm pati
et resurgere a mortuis die tertia et prae
dicari in nomine eius penitentiam et re
misionem peccatorum in omnes gentes in
cipientibus ab hierusolima
Uos autem estis testes horum et
ego mitto promisum patris mei in uos
uos autem sedete in ciuitate quoadus
que induamini uir uirtutem ex alto
Eduxit autem eos foras in bethaniam
et eleuatis manib: suis benedixit
eis et factum est dum benediceret illis
recessit ab eis et ferebatur in caelum
et ipsi adorantes regressi sunt in hieru
salem cum gaudio magno et erant sem
per in templo laudantes et benedicentes dm
amen

Johannes marchaund

Johannes

Inter templos [illegible] cre[illegible] sunt [illegible]
[illegible] attenda registro
hec consuetudo [illegible] attenda registro
hac campanda [illegible] undique [illegible]
[illegible] contemplor predia terre
[illegible] terre [illegible]
[illegible] [illegible]tatis que [illegible] transire [illegible]
Bub [illegible] harbisero [illegible] modo [illegible]
[illegible] hec fieri [illegible] statuti
[illegible] [illegible] vel sine [illegible] ca sunt
[illegible] [illegible] nulla statuta [illegible]
[illegible] et [illegible] collecta [illegible] putant
[illegible] tamen [illegible] tempore sunt
[illegible] fronte [illegible] caput [illegible]
[illegible] [illegible] imponunt [illegible] sacris
[illegible] terre [illegible]
[illegible] templo [illegible]
[illegible] donacio libera [illegible]
[illegible] templi concessa [illegible] patrum
[illegible] libera [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible]

Harbarya [illegible] testimonia scripta [illegible]
[illegible] inter [illegible] templi venerat adaras
Contra [illegible] [illegible] aut [illegible]
Era [illegible] [illegible] [illegible] presbiteri possunt
hinc [illegible] translaco: sed [illegible] criminabiliter [illegible]
[illegible] sic [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] terre [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Templi [illegible] hoc erit [illegible]
[illegible] terre que [illegible]
Templorum glebe sacrare [illegible] putantur
Terrarum [illegible] hierosolimis
[illegible] [illegible] [illegible]
Templi [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] gleba [illegible] harbiser [illegible]
[illegible] templi [illegible] [illegible]
Nec poterit fieri [illegible] stricta [illegible]
Non [illegible] euadat [illegible] dignus
Qui ponunt glebis pondera dira sacris
Unde columbina terra est liberrima templi
Nomine [illegible] imposite rei
Sed [illegible] cuncta [illegible] magis cupido
[illegible] de [illegible] in [illegible] videntur
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] monet
[illegible]
[illegible] [illegible]

[illegible] magna erat a° Dni 1586 / hinc [illegible] moriebantur : preterea

Elizabeth Regina [illegible] que a [illegible] erat [illegible] bello [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] Regis Jacobi Rex Scotie qui [illegible] regnare a° Dni 1602

[illegible] maxima erat in nonnullis [illegible] patria et [illegible] mirabiliter [illegible] a° Dni 1604 : [illegible] fuit [illegible] Richardi [illegible] [illegible] [illegible] preseribes:

Explicit euan-
gelium secun-
dum Lucan.

Explicit Euangelium
Secundum Lucan.

Incipit secundum
Iohannem

290

BIDERAT

erat apud dm̄ . Et d̄s erat uerbum hoc erat

in principio apud dm̄ omnia . per ipsum fac

ta sunt et sine ipso factum est nihil quod

factum est in ipso uita erat et uita erat lux

hominum et lux in tenebris lucet et tenebrae

eam non conprehenderunt .·.

Fuit homo missus a dō cui nomen erat

iohannis hic uenit in testimonium

ut testimonium perhiberet de lumine

ut omnes crederent per illum non erat

ille lux sed ut testimonium perhiberet de

lumine .·. hominem uenientem in

Erat lux uera quae inluminat omnem

mundum in mundo erat et mundus per

ipsum factus est et mundus eum non cogno

uit .·. runt quotquot autem rece

In propria uenit et sui eum non recepe

perunt eum dedit eis potestatem filios dī

fieri hiis qui credunt in nomine eius qui non
ex sanguinibus neque ex uoluntate carnis
neque ex uoluntate uiri sed ex dō nati sunt
Et uerbum caro factum est et habitauit
in nobis et uidimus gloriam eius gloriam
quasi unigeniti a patre plenum gratiae et
ueritatis clamabat dicens hic erat
I Iohannis testimonium perhibet de ipso et
quem dixi uobis qui post me uenturus est
ante me factus est quia prior me erat
X Et de plenitudine eius nos omnes accepi
mus et gratiam pro gratia quia lex per
moysen data est gratia et ueritas per ihm
xpm facta est filius qui est in sinu
III Dm nemo uidit umquam nisi unigenitus
patris ipse enarrauit do miserunt
X Et hoc est testimonium Iohannis quan
iudaei ab hierusolimis sacerdotes et leui
tas

ad eum ut interrogarent eum tu quies & con
fessus est & non negauit & confessus est
quia non sum ego xps & interrogauerunt
eum quid ergo helias es tu & dicit non sum
propheta es tu & respondit non · dixeru
nt ergo ei quis es ut responsum demus his
qui miserunt nos quid dicis de te ipso
Ait ergo uox clamantis in deserto dirigite
uiam domini · Erant ex phariseis & inter
Sicut dixit esaias profeta & qui missi fue
rogauerunt eum & dixerunt ei quid ergo
baptizas si tu non es xps neque helias
neque profeta · in aqua medius h
Respondit eis iohannis dicens ego babtizo
uestrum stetit quem uos nescitis ipse est
qui post me uenturus est qui ante me fac
tus est cuius ego non sum dignus ut soluam
eius corrigiam calciamenti

Haec in bethania facta sunt trans iordanen
ubi erat iohannis baptizans· Altera
die uidit iohannis ihm uenientem ad se et
ait ecce agnus dī ecce qui tollit peccatum
mundi· me factus est quia prior me
Hic est de quo dixi post me uenit uir qui ante
erat et ego nesciebam eum sed ut manifeste
tur in israhel propterea ueni ego in aqua
baptizans· quia uidi spm discenden
Et testimonium perhibuit iohannes dicens
tem sicut columbam de caelo et mansit sup
eum et ego nesciebam eum sed qui misit me
baptizare in aqua ille mihi dixit super
quem uideris spm discendentem et manen
tem super eum hic est qui baptizat in spū
sco et ego uidi et testimonium perhibui quia
hic est filius dī· cipulis eius duo et res
Altera die iterum stabat iohannes et ex dis

respiciens ihm ambulantem dicit ecce agnus
di et audierunt eum duo discipuli loquentem
et secuti sunt ihm :· Conuersus autem ihs
et uidens eos consequentes se dicit eis
quid quaeritis qui dixerunt ei rabbi quod
dicitur interpraetatum magister ubi ha
bitas · Dicit eis uenite et uidete · uenerunt
et uiderunt ubi maneret · et apud eum
manserunt die illo hora autem erat quasi de
cima · erat autem andreas frater simonis
petri unus ex duobus qui audierant ab
ab iohanne et secuti sunt fuerant eum :·
Inuenit hic primum fratrem suum simo
nem · et dicit ei inuenimus messiam quod
est interpraetatum xps et adduxit eum
ad ihm intuitus autem eum ihs dixit tu es
simon filius iohanna tu uocaueris ce
phas quod interpraetatur . petrus

In crastinum uoluit exire in galileam et inue-
nit philippum et dicit ei ihs sequere me ·
Erat autem philippus a bethsaida ciuita
te andreae et petri inuenit philippus na
thanahel et dicit autem ei quem scribsit
moyses in lege et prophetae inuenimus
ihm filium ioseph a nazareth et dicit ei na
thanahel a nazareth post est aliquid
boni esse dicit ei philippus ueni et uide ui
dit ihs nathanahelem uenientem ad se et
dicit de eo ecce uir israhelita in quo dolus
non est dicit ei nathanahel unde me nosti ·
Respondit ihs et dixit ei prius quam te
philippus uocaret cum esses sub arbore
fici uidi te respondit ei nathanahel et
ait ei rabbi tu es filius di tu es rex israhel ·
Respondit ihs et dixit ei quia dixi tibi uidi
te sub ficu credis maius his uidebis et

dicit eis amen amen dico uobis· Uidebitis cae-
lum apertum et angelos dī ascendentes
et discendentes supra filium hominis ∴ ∴

Die tertia nuptiae factae sunt
in channan galileae· et erat mater
ihū ibi uocatus est autem ibi et ihs̄ et disci
puli eius ad nuptias et deficiente uino dicit
mater ihū ad eum uinum non habent· Et
dicit ei ihs̄ quid mihi et tibi est mulier non
dum uenit hora mea· Dicit mater eius
ministris quodcumque dixerit uobis facite
Erant autem ibi lapideae hydriae sex
possitae secundum purificationem iude-
orum capientes singulae metretas binas
uel ternas· Dicit eis ihs̄ implete hedrias a-
quam et impleuerunt eas usque ad sum-
mum et dicit eis ihs̄ aurite nunc et ferte
archicriclino et tulerunt· Ut autem

gustauit architriclinus aquam uinum fac
tam et non sciebat unde esset ministri
autem sciebant qui auri erant aquam uo
cauit sponsum architriclinus et dicit ei
omnis homo primum bonum uinum ponit
et cum inebriati fuerint tunc id quod dete
rius est tu autem seruasti bonum uinum
usque adhuc hoc fecit initium signorum
ihs in chanan galileae et manifestauit
gloriam suam et crediderunt in eum disci
puli eius :· mater eius et fratres eius
Post hoc discendit capharnauum ipse et
et discipuli eius et ibi manserunt non multis
diebus
Et prope erat pascha iudaeorum et ascen
dit hierusolima ihs :· oues et colum
Et inuenit in templo uendentes boues et
bas et nummularios sedentes et cum fecisset
et

quasi flagillum de funiculis omnes eiecit
de templo oues quoque et boues et nummu
lariorum effudit aes et mensas subuertit
et his qui columbas uendebant dixit au
ferte ista hinc. Nolite facere domum
patris mei domum negotiationis
Recordati uero sunt discipuli eius quia scrip
tum est zelus domus tuae comedit me
Responderunt ergo iudaei et dixerunt ei
quod signum ostendis nobis quia haec facis
Respondens ihs et dixit eis soluite templum
hoc et in tribus diebus excitabo illud dixerunt
ergo iudaei xl et ui annis aedificatum est
templum hoc et tu tribus diebus excitabis
illud ille autem dicebat de templo corporis
sui. Cum ergo surrexisset a mortuis recor-
dati sunt discipuli eius quia hoc dicebat
et crediderunt scripturae et sermoni

quem dixit ihs :: Cum autem esset hieru
solimis in pascha in die festo multi credi
derunt in nomine eius uidentes signa eius
quae faciebat ipse autem ihs non credebat
semet ipsum eis eo quod ipse nosset omnes
Et quia opus ei non erat ut quis testimoniu
periberet de homine ipse enim sciebat quid
esset in homine :: Erat autem homo ex .Iohn. i
pharisaeis nomine nicodimus princeps iu
daeorum hic uenit ad eum nocte Et dixit ei
rabbi scimus quia a deo uenisti magister ne
mo enim potest haec signa facere quae tu
facis nisi fuerit dns cum eo :: Respondit ihs
Et dixit ei amen amen dico tibi nisi quis natus
fuerit denouo non potest uidere regnum di
Dicit ad eum nicodemus quomodo potest
homo nasci cum senex sit numquid potest
in uentrem matris suae rursus introire

et renasci · Respondit ihs amen amen dico
tibi nisi quis renatus fuerit ex aqua et spu sco
non potest introire in regnum dī quod natum
est ex carne caro est quia de carne natum
est et quod natum est ex spu sps est quia ds
sps est et ex do natus est non mireris quia dixi
tibi oportet uos nasci denuo sps ubi uult
aspirat et uocem eius audis sed non scis unde
ueniat et quo uadat sic est omnis qui natus est
ex spu · Respondit nicodemus et dixit ei quo
modo possunt haec fieri · Respondit ihs et
dixit ei tu es magister in israhel et haec ignoras
amen amen dico tibi quia quod scimus loqui
mur et quod uidimus testamur et testimoniu
nostrum non accipitis si terrena dixi uobis
et non creditis quomodo si dixero uobis cae
lestia credetis et nemo ascendit in caelo nisi
qui discendit de caelo filius hominis qui est

in caelo ⁘ Et sicut exaltauit moyses serpentem
in deserto ita exaltari oportet filium hominis
ut omnis qui credit in ipso non pereat sed ha
beat uitam aeternam ⁘ Sic enim dilexit
ds hunc mundum ut filium suum unigenitum
daret ut omnis qui credit in eum non pereat
sed habeat uitam aeternam · Non enim mi
sit ds filium suum in mundum ut iudicet
mundum sed ut saluetur mundus per ipsum
Qui credit in eum non iudicatur qui autem
non credit iam iudicatus est quia non credidit
in nomine unigeniti filii dī hoc est autem iu
dicium quia lux uenit in mundum Et dilexe
runt homines magis tenebras quam lucem ·
erant enim eorum mala opera ⁘ Omnis enim
qui male agit odit lucem Et non uenit ad lu
cem ut non arguantur opera eius qui autem
facit ueritatem uenit ad lucem ut manifestentur

298

eius opera quia in deo sunt facta :·

Post haec uenit ihs et discipuli eius in iudeam
terram et illic demorabatur cum eis et bab
tizabat :· :· :· non iuxta salim
Erat autem et iohannis baptizans in ae
quia aquae multae erant illic et adueni-
bant multa et baptizabantur :· iohannis
Nondum enim missus fuerat in carcerem .
Facta est ergo quaestio ex discipulis iohan
nis cum iudaeis de purificatione et ue
nerunt ad iohannem et dixerunt ei rab
bi qui erat tecum trans iordanen cui tu tes
timonium perhibuisti ecce hic baptizat
et omnes ueniunt ad eum :· Respondit
iohannis et dixit non potest homo accipe
re quicquam nisi fuerit ei datum de caelo :·
Ipsi uos testamonium mihi perhibetis
quod dixerim ego non sum xps sed qui

misus sum ante illum :: autem

Qui habet sponsam sponsus est amicus
sponsi qui stat et audit eum et gaudio
gaudet propter uocem sponsi· Hoc ergo gau
dium meum impletum est illum oportet cres
cere me autem minui · Qui desursum uenit
supra omnes est qui est de terra de terra est
et de terra loquitur qui de caelo uenit supra
omnes est et quod uidit et audit hoc testatur
et testimonium eius nemo accipit qui accipit
eius testimonium signauit quia ds uerax est
quem enim misit ds uerba dī loquitur non
enim ad mensuram dat ds spm ::

Pater diligit filium et omnia dedit in
manu eius :: Qui autem incredulus

Qui credit in filium habet uitam aeternam
est filio non uidebit uitam sed ira dī ma
net super eum :: Ut ergo cognouit ihs quia Cap. IV.

299

audierunt pharisaei quia ihs plures disci
pulos facit et baptizat quam iohannis
quamquam ihs non baptizaret sed discipu
li eius· Reliquit iudeam :· :·
Et abiit iterum in galileam :·
Oportebat autem eum transire per
samariam uenit ergo in ciuitatem sama
riae quae dicitur sichar iuxta praedi
um quod dedit iacob ioseph filio suo erat au
tem ibi fons iacob :· Ihs ergo fatigatus ex
itenere sedebat sic super fontem hora
erat quasi sexta. uenit mulier de samari a
aurire aquam :· Dicit ei ihs da mihi bibere
discipuli enim eius abierant in ciuitatem
ut cibos emerent :· Dicit ergo mulier illa
samaritana quomodo tu iudaeus cum sis
bibere a me poscis quae sum mulier sam a
ritana non enim coutuntur iudei samari

tanis :: Respondit ihs et dixit ei si scires
donum dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibe
re tu forsitan petisses ab eo et dedisset
tibi aquam uiuam :: Dicit ei mulier dne neque
in quo aurias habes et puteus altus est
unde ergo habes aquam uiuam numquid
tu maiores patre nostro iacob qui dedit
nobis puteum et ipse ex eo bibit et filii
eius et pecora eius :: Respondit ihs et
dixit ei omnis qui bibit ex aqua hac sitiet
iterum qui autem biberit ex aqua quam
ego dabo ei non sitiet in aeternum sed aqua
quam ego dabo ei fiet in eo fons aquae sali
entis in uitam aeternam :: Dicit ei mulier
dne da mihi hanc aquam ut non sitiam neque
ueniam huc aurire :: Dicit ei ihs uade uo
ca uirum tuum et ueni huc :: Respondit
ei mulier et dixit non habeo uirum

Dicit ei ihs bene dixisti quia non habes non
uirum quinque enim uiros habuisti et nunc
quem habes non est tuus uir hoc uere
bene dixisti :· Dicit ei mulier dne uideo
quia propheta es tu patres nostri in mon
te hoc adorauerunt et uos dicitis quia in
hierusolimis est locus ubi adorare oport
Dicit ei ihs mulier crede mihi quia uenit
hora quando neque in monte hoc neque
in hierusolimis adorabitis patrem uos
adoratis quod nescitis nos autem adora
mus quod scimus quia salus ex iudaeis
est sed uenit hora et nunc est quando
ueri adoratores adorabunt patrem
in spu et ueritate nam et pater tales
quaerit qui adorent eum sps est ds
et eos qui adorant eum in spu et ueritat
te oportet adorare· Dicit ei mulier

scio quia messias uenit qui dicitur xp̄s cum
ergo uenerit ille nobis adnuntiabit omnia :·
Dicit ei ih̄s ego sum qui loquor tecum et con
tinuo uenerunt discipuli eius et mirabban
tur quia cum muliere loquebatur nemo
tamen dixit ei quid quaeris aut quid loque
ris cum ea :· Reliquit ergo hydriam suam
mulier et abiit in ciuitatem et dicit illis
hominibus uenite et uidete hominem qui
dixit mihi omnia quaecumque feci num
quid ipse est xp̄s exierunt de ciuitate et
ueniebant ad eum interea rogabant eum
discipuli dicentes rabbi manduca ille au
tem dixit eis ego cibum habeo manducare
quem uos nescitis :· Dicebant ergo disci
puli ad inuicem numquid aliquis adtulit
ei manducare :· :· Dicit eis ih̄s meus est
cibus ut faciam uoluntatem eius qui misit

me ut perficiam opus eius· Nonne uos dicitis
quod adhuc quattuor menses sunt et messis
uenit ecce dico uobis leuate oculos uestros
et uidete regiones quia albae sunt iam
ad messem et qui metit mercedem accipit
et congregat fructum in uitam aeternam
ut et qui seminat simul gaudeat et qui me
tit in hoc enim est uerbum uerum quia ali
us est qui seminat et alius est qui metit
ego misi uos metere quod uos non laborastis
alii laborauerunt et uos in labores
eorum introistis· Ex ciuitate autem illa
multi crediderunt in eum samaritano
rum· propter uerbum mulieris testimoni
um perhibentis quia dixit mihi omnia quae
cumque feci· Cum uenissent ergo ad illum
samaritani· Rogauerunt eum ut ibi ma
neret· et mansit ibi duos dies et multo

plures crediderunt propter sermonem
eius et mulieri dicebant quia iam non prop
ter tuam loquellam credimus. Ipsi enim
audiuimus et scimus quia hic est uere
saluator mundi : R · in galileam
Post duos autem dies exiit inde et abiit
Secum ihs testimonium perhibuit quia
propheta in sua patria honorem non habet
Cum ergo uenisset in galileam excepe
runt eum galilaei cum omnia uidissent
quae fecerat hierusolimis in die festo et
ipsi enim uenerunt ad diem festum uenit
ergo iterum in chanan galileae ubi fecit
aquam uinum
Erat quidam regulus cuius filius
infirmabatur in capharnaum
hic cum audisset quia ihs adueniret
a iudea in galileam abiit ad eum et rogabat

ad eum ut discenderet et sanaret filium eius
incipiebat enim mori dixit ergo ihs ad eum
nisi signa et prodigia uideretis non creditis.
Dicit ad eum regulus dne discende prius
quam moriatur filius meus. Dicit ei ihs
uade filius tuus uiuit credidit homo ser
moni quem dixit ei ihs et ibat. Iam autem
eo discendente serui occurrerunt ei et nun
tiauerunt dicentes quia filius eius uiueret
Interrogabat ergo horam ab eis in qua me
lius habuerat et dixerunt ei quia heri ho
ra septima reliquit eum febris. Cognouit
ergo pater quia illa hora erat in qua dixit
ei ihs filius tuus uiuit et credidit ipse et
domus eius tota. Hoc iterum secundu
signum fecit ihs cum uenisse a iudaea
in galilaeam.

Post haec erat dies festus iudaeorum

Et ascendit ihs hierusolimis est autem hie
rusolimis super probatica piscina quae
cognominatur hebraeice bethsaida .u.
porticos habens . In his iacebat multitu
do magna languentium caecorum clau-
dorum aridorum exspectantium para-
liticorum aquae motum :: Angelus
autem dni secundum tempus discende-
bat in piscinam et mouebatur aqua qui-
cumque ergo prior discendisset in pisci-
na post motionem aquae sanus fiebat
a languore quocumque detenebatur ::
Erat autem ibi quidam homo xxxuiii ::
annos habens in infirmitate sua . hunc cr
cum uidisset ihs iacentem et cognouisset
quia iam multum tempus habet . dicit
ei uis sanus fieri :: Respondit ei langui
dus dne hominem non habeo ut cum turba

bata fuerit aqua mittat me in piscinam
dum uenio enim ego alius ante me discendit
Dicit ei ihs surge et tolle grabattum tuum
Et ambula et statim sanus factus est ho
mo et sustulit grabattum suum et ambu
labat. Erat autem sabbatum in ille
die dicebant iudaei illi qui sanatus fuerat
sabbatum est non licet tibi tollere grabba
tum tuum
Respondit eis qui me fecit sanum
ille mihi dixit tolle grabattum
tuum et ambula. Interrogauerunt ergo
eum quis est ille homo qui dixit tibi tolle
grabattum tuum et ambula. is autem qui
sanus fuerat effectus nesciebat quis esset
Ihs enim declinauit turbam constitutam
in loco. postea inuenit eum ihs in templo
et dixit illi ecce sanus factus es iam noli

peccare ne deterius tibi aliquid contingat.
Abiit ille homo et nuntiavit iudaeis
quia ihs esset qui fecit eum sanum prop
ter ea persequebantur iudaei ihm quia
haec faciebat in sabbato : Ihs autem
respondens ait eis pater meus usque mo
do operatur et ego operor ergo magis q:
rebant eum iudaei interficere quia non
solū solvebat sabbatum : Sed et patrē
suum dicebat dm aequalem se faciens
do respondit itaque ihs et dixit eis. A
men amen dico vobis non potest filius a se
facere quicquam nisi quod viderit patrem
facientem. Quaecumque enim ille fece
rit haec et filius similiter facit. Pater
enim diligit filium et omnia demonstra
vit ei quaecumque ipse facit et maiora
his demonstrabit ei opera ut vos miremini

sicut enim pater suscitat mortuos et uiui
ficat sic et filius quos uult . uiuificat ne
que enim pater iudicat quemquam
sed iudicium omne dedit filio ut omnes
honorificent filium sicut honorificant
patrem . . rificat pa
Qui non honorificat filium non hono
trem qui misit illum
Amen amen dico uobis quia qui uer
bum meum audit et credit ei qui
me misit habet uitam aeternam et in iu
dicium non uenit sed transit a morte
ad uitam . Amen amen dico uobis
quia uenit hora et nunc est quando
mortui audient uocem fī dī . Et qui audie
rint uiuent sicut enim pater habet
uitam in semet ipso sic dedit et filio
uitam habere in semet ipso et potestat

tem dedit ei & iudicium facere quia filius
hominis est· Nolite mirari hoc quia uenit
hora in qua omnes qui in monumentis
sunt audient uocem eius & procedent
qui bona fecerunt in resurrectionem
uitae qui uero mala egerunt in resur
rectionem iudicii· Non possum ego a me
ipso facere quicquam sicut audio iudi
co & iudicium meum iustum est

Quia non quaero uoluntatem meam
sed uoluntatem eius qui me misit

Si ego testimonium perhibeo de me tes
timonium meum non est uerum
alius est uerum qui testimonium per
hibet de me & scio quia uerum est tes
timonium quod perhibet de me· Vos
misistis ad iohannem & testimonium
perhibuit ueritati· Ego autem non ab

homine testimonium accipio sed haec dico
ut uos salui sitis ille erat lucerna ardens
Et lucens uos autem uoluistis exultare
ad horam in luce eius. Ego autem habeo
testimonium maius iohanne opera enim
quae dedit mihi pater ut perficiam ea
ipsa opera quae ego facio testimonium
perhibent de me quia pater me misit Et
qui misit me pater ipse testimonium per
hibuit de me :: que speciem eius uidistis:
Neque uocem eius umquam audistis ne
Et uerbum eius non habetis in uobis
manens quia quem misit ille
huic uos non creditis scrutamini scrip
turas quia uos putatis in ipsis uitam aeter
nam habere. Et illae sunt quae testi
monium perhibent de me. Et non uultis
uenire ad me ut uitam habeatis claritat

tem abhominibus nonaccipio Sedcogno
uiuos quiadilectionem dī nonhabetis in
uobis egoueni innomine patris mei et
nonaccipitis me Si autem alius uene
rit innomine suo illum accipietis quo
modo potestis uos credere quigloriam
abinuicem accipitis etgloriam quae
asolo est dō nonquaeritis Nolite pu
tare quiaego accussaturus sim uos a
put patrem est quiaccussat uosmos
ses inquouos speratis siienim crederetis
moysi crederetis forsitan etmihi Deme
enim ille scripsit siautem illius literis
noncreditis quomodo uerbis meis creditis
Post haecabiit ihs transmare galileae
quodest tiberiades etsequebatur eum
multitudo magna quiauidebant sig
na quaefaciebant superhiis quiinfir

abantur :·

Subiit ergo in montem ihs et ibi sede-
bat cum discipulis suis :·

Erat autem proximum pascha
dies festus iudeorum :·

Cum leuasset ergo oculos ihu et uidis
set quia multitudo maxima uenit
ad eum dicit ad philippum unde ememus
panes ut manducent hii hoc autem dice-
bat temptans eum :· Ipse enim sciebat
quod esset facturus :· Respondit ei phi
lippus ducentorum denariorum panes
non sufficiunt eis ut unusquisque modi
cum quid accipiat dicit ei unus ex disci
pulis eius andreas frater simonis pe-
tri est puer unus hic qui habet ·u· pa-
nes ordiacios et duos pisces sed haec
quid sunt inter tantos homines dixit

ergo ihs facite homines discumbere
Erat autem multum faenum in loco ·
Discubuerunt ergo uiri numero quasi u·
milia · Accipit ergo ihs panes et cum
gratias egisset distribuit discumbenti
bus similiter et ex piscibus quantum
uolebant ut autem inpleti sunt dixit
discipulis suis colligite quae superaue
runt fragmenta ne pereant · Colli
gerunt ergo et inpleuerunt xii · cophi
nos fragmentorum ex quinque panib;
ordiaceis quae superauerunt hiis qui
manducauerunt · Illi ergo homines
cum uidissent quod fecerat signum
dicebant quia hic est uere propheta
qui uenturus est in hunc mundum · Ihs
ergo cum cognouisset quia uenturi esset
ut raperent eum et facerent eum regem

Fugit iterum in montem ipse solus ut
autem sero factum est discenderunt
discipuli eius ad mare. Et cum as
cendissent nauem uenerunt trans
mare in capharnaum et tenebrae
iam factae erant et non uenerat ad eos
ihs mare autem uento magno flante
exurgebat. Cum remigassent ergo qua
si stadia uingenti quinque aut xxx
uident ihm ambulantem super mare
et proximum naui fieri et timuerunt
ille autem dicit eis ego sum nolite time
re: uoluerunt ergo accipere eum in
naui et statim fuit nauis ad terram
ad quam ibant
Altera die turba quae stabat trans
mare uidit quia nauicula alia non
erat ibi nisi una illa. et quia non intro

isset cum discipulis suis ihs in nauem
sed soli discipuli eius abissent. Aliae
uero superuenerunt naues a tiberiade
iuxta locum ubi manducauerunt panem
gratias agentes dno :· Cum ergo uidisset
turba quia ihs non esset ibi neque disci
puli eius ascenderunt in nauiculas et uene runt
capharnaum quaerentes ihm et cum
inuenissent eum trans mare dixeru
nt ei rabbi quando uenisti huc :· Respon
dit eis ihs et dixit amen amen dico uobis
quaeritis me non quia uidistis signa sed
quia manducastis ex panibus et saturati
estis operamini non cibum qui perit sed
qui permanet in uitam aeternam
quem filius hominis uobis dabit :· Huic
enim pater signauit ds :· Dixerunt ergo
ad eum quid faciemus ut operemur opera

di· Respondit ihs et dixit eis hoc est ops
di ut credatis in eum quem misit ille·:
Dixerunt ergo ei quod ergo tu facis sig
num ut videamus et credamus tibi
quid operaris :· runt in deserto
Patres nostri mannam manducave
sicut scriptum est panem caeli dedit
eis manducare Dixit ergo eis ihs amen
amen dico vobis non moyses dedit vobis
panem de caelo sed pater meus dat vobis
panem de caelo verum panis enim di est
qui discendit de caelo et dat vitam mun
do Dixerunt ergo ad eum dne semper
nobis da panem hunc :
Dixit autem eis ihs ego sum panis vitae
qui venit ad me non esuriet et qui credit
in me non sitiet umquam sed dixi vobis
quia et vidistis me et non credidistis :

Omne quod dat mihi pater ad me
ueniet et eum qui ad me uenit non eiciam
foras :: uoluntatem meam
Quia discendi de caelo non ut faciam
sed uoluntatem eius qui me misit ::
Haec est autem uoluntas eius qui mi
sit me pateris ut omne quod dedit
mihi non perdam ex eo sed resuscitem
illum in nouissimo die. Haec est enim
uoluntas patris mei qui misit me ut om
nis qui uidet filium et credit in eum ha-
beat uitam aeternam et resuscitabo
eum in nouissimo die ::
Murmurabant ergo iudaei de illo
quia dixisset ego sum panis qui de
caelo discendi et dicebant nonne hic
est ihs filius ioseph cuius nos nouimus
patrem et matrem quomodo ergo dicit

hic qui de caelo discendi :· murmurare

Respondit ergo ihs & dixit eis nolite
inuicem nemo potest uenire ad me ni
si pater qui misit me traxerit eum & ego
resuscitabo eum in nouissimo die · Scrip
tum est in profetis & erunt omnes doce
biles dei omnis qui audiuit a patre & di
dicit uenit ad me :· nisi is qui est

Non quia patrem uidit quisquam
a deo hic uidit patrem :· :·

Amen amen dico uobis qui credit
in me habet uitam aeternam :·

Ego sum panis uitae patres uestri
manducauerunt manna in deser
to & mortui sunt :· ex ipso mandu

Hic est panis de caelo discens ut si quis
cauerit non moriatur :· cendi

Ego sum panis uiuus qui de caelo dis

siquis manducauerit ex hoc pane uiuet
in aeternum et panis quem ego dabo caro
mea est pro mundi uita
Litigabant ergo iudaei ad inuicem dicen
tes quomodo potest hic nobis carnem
suam dare ad manducandum dixit ergo
eis ihs amen amen dico uobis nisi mandu
caueritis carnem filii hominis et biberi
tis eius sanguinem non habetis uitam
in uobis qui manducat meam carnem et
bibit meum sanguinem habet uitam
aeternam et ego resuscitabo eum in nouis
simo die guis meus uere est
Caro enim mea uere est cibus et san
potus meum sanguinem
Qui manducat meam carnem et bibi
in me manet et ego in illo sicut mi
sit me uiuens pater et ego uiuo propter

patrem et qui manducat me et ipse uiuet
hic est panis qui de caelo discendit non si
cut manducauerunt patres uestri man
nam et mortui sunt qui manducat hunc
panem uiuet in aeternum haec dixit ihs in s
nagoga docens in capharnaum Multi
ergo audientes ex discipulis eius dixerunt
durus est hic sermo quis potest eum audi
re ∴ Sciens autem ihs apud semet ipsum
quia murmurarent de hoc discipuli eius
dixit eis hoc uos scandalizat ∴
Si ergo uideritis filium hominis ascen
dentem ubi erat prius ∴
Sps est qui uiuificat caro non prodest
quicquam ∴ Et uita sunt sed
Verba quae ego locutus sum uobis sps
sunt quidam ex uobis qui non credunt ∴
Sciebat enim ab initio ihs qui essent

credentes et quis traditurus esset eum :·

Et dicebat propterea dixi uobis quia
nemo potest uenire ad me nisi fuerit
ei datum a patre meo ex hoc multi discipu
lorum eius abierunt retro et iam non cum
illo ambulabant :· Dixit ergo ihs ad
xii numquid et uos uultis abire :·

Respondit ergo ei simon petrus dne ad
quem ibimus uerba uitae aeternae
habes et nos credidimus et cognouimus
quia tu es xps filius di :·

Respondit eis ihs nonne ego uos xii elegi
et unus ex uobis zabulus est dicebat
autem iudam simonis scariothis hic enim
erat traditurus eum cum esset unus ex xii :·

Post haec autem ambulabat ihs in ga
lileam non enim uolebat in iudeam
ambulare quoniam quaerebant eum

iudaei interficere :· Erat autem in proxi
mo dies festus iudaeorum scenophegia ·
Dixerunt autem ad eum fratres eius
transi hinc et uade in iudeam ut et disci
puli tui uideant opera tua quae facis
nemo quippe in occulto aliquid facit
et quaerit ipse in palam esse si haec fa
cis manifesta te ipsum mundo neque enim
fratres eius credebant in eum
Dicit ergo eis ihs tempus meum nondum
aduenit tempus autem uestrum semper
adest paratum non potest mundus o
disse uos me autem odit quia ego testimo
nium perhibeo de illo quia opera eius ma
la sunt uos ascendite ad diem festum
istum quia meum tempus nondum in
pletum est
Haec cum dixisset ipse mansit

in galileam ut autem ascenderunt fra
tres eius tunc et ipse ascendit ad diem
festum non manifeste sed quasi in occulto
Iudaei ergo quaerebant eum in die festo
et dicebant ubi est ille et murmur mul
tus erat de eo in turba quidam enim dice
bant quia bonus est alii autem dice
bant non sed seducit turbas nemo tamen
palam loquebatur de illo propter metum
iudaeorum iam autem die festo media
te ascendit ihs in templum et docebat
et mirabantur iudaei dicentes quomo
do hic litteras scit cum non didicerit
Respondit eis ihs et dixit mea doctri
na non est mea sed eius qui misit me si
quis uoluerit uoluntatem eius facere
cognoscit de doctrina utrum ex deo sit
an ego a me ipso loquor qui a semet
ipso loquitur gloriam propriam

3/2

quaerit qui autem quaerit gloriam
eius qui misit illum hic uerax est et
iniustitia in illo non est. Nonne
moyses dedit uobis legem et nemo ex uobis
facit legem quid me quaeritis interficere
Respondit turba et dixit daemonium
habes quis te quaerit interficere
Respondit ihs et dixit eis unum opus
feci et omnes miramini propterea moy
ses dedit uobis circumcisionem non quia
ex moyse est sed ex patribus et in sabba
to circumciditis hominem si autem
circumcisionem accipit homo in sab
bato ut non soluatur lex moysi mihi
indignamini quia totum hominem sal
uum feci in sabbato nolite iudicare
secundum faciem sed iustum iudicium
iudicate. Dicebant ergo quidam ex hi
erusolimis nonne hic est quem quaerunt

interficere et ecce palam loquitur
et nihil ei dicunt numquid cognouerunt
principes quia hic est xps sed hunc sci-
mus unde sit xps autem cum uenerit
nemo scit unde sit
Clamabat ergo docens in templo ihs
et dicens et me scitis et unde sim sci-
tis et a me ipso non ueni sed est uerus
qui misit me quem uos non scitis ego h'
scio eum et si dixero quia nescio eum
ero similis uobis mendax et scio eum
quia ab ipso sum et ipse me misit
Quaerebant ergo eum adpraehen-
dere et nemo misit in illum manus
quia nondum uenerat hora eius
De turba autem multi crediderunt
in eum et dicebant xps cum uenerit
numquid plura signa faciet quam

hic facit Audierunt pharisaei turbã
murmurantem de illo haec
Et miserunt principes et pharis
saei ministros ut adpraehende-
rent eum pus uobiscum sũ
Dixit ergo ihs adhuc modicum tem
et uado ad eum qui misit me
Quaeritis me et non inuenietis et
ubi sum ego uos non potestis uenire
Dixerunt ergo iudaei ad semet ipsos
quo hic iturus est quia non inueniemus
eum numquid in dispersionem gentiũ
iturus est et docturus gentes quis est
hic sermo quem dixit quaeritis me
et non inuenietes et ubi sum ego uos non
potestis uenire In nouissimo autem die
magno festiuitatis stabat ihs et
clamabat dicens si quis sitit ueniat

ad me & bibat qui credit in me sicut
dixit scriptura flumina de uentre eius
fluent aquae uiuae :: Hoc autem
dixit de spu quem accepturi erant cre-
dentes in eum :: Nondum enim erat
sps datus quia ihs nondum fuerat
glorificatus :: hos ser
Ex illa ergo turba cum audissent
mones eius dicebant hic est uere
propheta alii dicebant hic est xps
Quidam autem dicebant numquid
a galilea xps uenit nonne scrip
tura dicit quia ex semine dauid &
de bethlem castello ubi erat dauid
uenit xps
Dissensio itaque facta est in turba
propter eum :: adpraehen
Quidam autem ex ipsis uolebant

dere· eum sed nemo misit super illum
manus :· :· ces & pharisaeos
Uenerunt igitur ministri ad ponti
& dixerunt eis illi quare non adduxistis
eum :· Responderunt ministri num
quam sic locutus est homo sicut homo
loquitur Responderunt ergo
eis pharisaei numquid & uos seducti
estis numquid aliquis ex principibus
credidit in eum aut ex pharisaeis :· :·
Sed turba haec quae non nouit legem
maledicta sunt Dicit nicodemus ad
eos ille qui uenit ad eum nocte qui
unus erat ex ipsis numquid lex nos
tra iudicat hominem nisi audierit
prius ab ipso & cognouerit quid faci
at Responderunt & dixerunt ei
numquid & tu galilaeus es scrutare

scripturas et uide quia profeta a ga
lilaea non surgit Et reuersi sunt
unus quisque in domum suam ihs
perrexit in montem oliueti · Et dilu
culo iterum uenit in templum et om
nis populus uenit ad eum et sedens
docebat eos :· Adducunt autem scri
bae et pharisaei mulierem in adulte
rio deprachensam et statuerunt eam
in medio et dixerunt ei magister haec
mulier modo deprachensa est in ad
ulterio · In lege autem moyses manda
uit nobis · :· huiusmodi lapidare tu
ergo quid dicis haec autem dicebant
temptantes eum ut possint accussare
eum :· Ihs inclinans se deorsum digi
to scribebat in terram Cum autem
perseuerarent interrogantes eum

erexit se & dixit eis · Quisine peccato
est uestrum primum inillam lapidem
mittat & iterum se scribebat interra
audientes autem unus post unum ex
iebant incipientes asenioribus & reman
sit solus & mulier inmedio stans ere
gens se autem ihs dixit ei mulier ubi sint
qui te accusabant nemo te condempna
uit quae dixit nemo dne dixit autem
ihs nec ego te condemnabo uade &
amplius iam noli peccare Iterum
ergo locutus est ihs dicens ego sum
lux mundi qui sequitur me non am
bulabit intenebris sed habebit lu
men uitae · Dixerunt ergo ei pha
risaei tu de te ipso testimonium perhibes
testimonium tuum non est uerum
Respondit ihs & dixit eis & si ego

testimonium perhibeo de me ipso uerum
est testimonium meum. Quia scio un
de ueni et quo uado uos autem nescitis
unde uenio aut quo uado.
Uos secundum carnem iudicatis ego
non iudico quemquam et si iudico ego iu
dicium meum uerum est quia solus
non sum sed ego et qui me misit pater
et in lege uestra scriptum est quia duo
rum hominum testimonium uerum est
ego sum qui testimonium perhibeo de me
ipso et testimonium perhibet de me pa
ter qui misit me. Dicebant ergo ei ubi
est pater tuus
Respondit eis ihs neque scitis neque
patrem meum si me sciretis forsi
tan et patrem meum sciretis
Haec uerba locutus est ihs in gaz

philacio docens in templo et nemo ad
praehendit eum quia necdum uenerat
hora eius

Dixit ergo iterum eis ihs ego uado et
quaeretis me et in peccato uestro mori
emini quo ego uado uos non potestis
uenire

Dicebant ergo iudaei numquid in
terficiet semet ipsum quia dicit
quo ego uado uos non potestis uenire
Et dicebat eis uos deorsum estis ego de
supernis sum uos estis de hoc mundo
Ego non sum de hoc mundo · dixi ergo uo
bis quia moriemini in peccatis uestris ·
Si enim non crederitis quia ego sum mo
riemini in peccato uestro dicebant er
go ei et tu quis es

Dixit eis ihs principium quia et loquor

uobis multa habeo de uobis loqui et iu
dicare sed qui misit me uerax est et ego
quae audiui ab eo haec loquor in mun
do et non cognouerunt quia patrem
eis dicebat Dixit ergo eis ihs cum exal
taueritis filium hominis tunc cognosce
tis quia ego sum et a me ipso facio nihil
sed sicut docuit me pater haec loqu
or et qui misit me mecum est non re
liquit me solum quia ego quae placita
sunt ei facio semper haec illo loquen
te multa crediderunt in eum

Dicebat ergo ihs ad eos qui crediderunt
ei iudaeos si uos permanseritis in ser
mone meo uere discipuli mei eritis et
cognoscetis ueritatem et ueritas libe
rabit uos responderunt ei semen
abrachae sumus et nemini seruiuimus

umquam quomodo tu dicis liberi eritis
Respondit eis ihs amen amen dico uobis
quia omnis qui facit peccatum seruus
est peccati seruus autem non manet in
domo in aeternum si ergo filius uos libe
rauerit uere liberi eritis scio quia fili
abrachae estis sed quaeritis me inter
ficere quia sermo eus non capit in uobis
Ego quod audiui apud patrem loqu
or et uos quae uidistis apud patrem
uestrum facitis · Responderunt et
dixerunt ei pater noster abracham
est dicit eis ihs si filii abrachae estis
opera abrachae facite nunc autem
quaeritis me interficere hominem
qui ueritatem uobis locutus sum quam
audiui a deo hoc abracham non fecit
uos facitis opera patris uestri · Dix

erunt itaque ei nos ex fornicatione non
sumus nati unum patrem habemus dm̄
Dixit ergo eis ihs̄ si ds̄ pater uester esset
diligeritis me utique ego enim a dō pro
cessi et ueni neque enim a me ipso ueni
sed ille me misit quare loquellam
meam non cognoscitis quia non potestis
audire sermonem meum uos ex patre
zabulo estis et desideria patris ues
tri uultis facere ille homicida erat
ab initio et in ueritate non stetit quia
non est ueritas in eo cum loquitur
mendacium ex propris loquitur quia
mendax est et pater eius Ego autem
quia ueritatem dico non creditis mihi
quis ex uobis arguit me de peccato si
ueritatem dico quare uos non creditis
mihi qui ex dō est uerba dī audit prop ter

uos non audiatis quia ex deo non estis
Responderunt igitur iudaei et dixeru
nt ei Nonne bene dicimus nos quia
samaritanus es tu et daemonium
habes Respondit ihs ego daemonium
non habeo sed honorifico patrem meum
et uos inhonorificatis me Ego autem
non quaero gloriam meam est qui quae
rat et iudicat Amen amen dico uo
bis si quis sermonem meum seruaue
rit mortem non uidebit in aeternum
Dixerunt ergo iudaei nunc cognoui
mus quia daemonium habes Abra
cham mortuus est et prophetae mo R
tui sunt et tu dicis si quis sermonem
meum seruauerit non gustabit mor
tem in aeternum numquid tu maior
es patre nostro abracham qui mortuus

est et prophetae mortui sunt quem te
ipsum facis :: Respondit ihs si ego
honorifico meipsum honor meus nihil
est est pater meus qui glorificat me
quem uos dicitis quia ds noster est et non
cognouistis eum :: Ego autem noui eum
Et si dixero quia non noui eum ero similis
uobis mendax sed scio eum et seruo ::
Abracham pater uester exultauit
ut uideret diem meum et uidit et gauisus
Dixerunt ergo iudaei ad eum quinqua-
ginta annos nondum habes et abra-
cham uidisti
Dixit eis ihs amen amen dico uobis
antequam abracham fieret ego
sum :: Tulerunt ergo lapides ut iacta-
rent in eum ihs abscondit se et exiuit
de templo et praeteriens uidit hominem

caecum anatiuitate & interrogaue-
runt eum discipuli sui rabbi quis pecca-
uit hic aut parentes eius ut caecus nas
ceretur · Respondit eis ihs neque hic pec
cauit neque parentes eius sed ut manife
stetur opera dñi in illo me operari opera
eius qui misit me donec dies est uenit nox
quando nemo potest operari quamdiu
in mundo sum lux sum mundi haec cum
dixisset exspuit in terram et fecit lu
tum ex sputo et linuit lutum super
oculos eius ∴ Et dixit ei uade et laua
in natatoriae siloe · quod interpretatur
missus · Abiit ergo et lauit et uenit uide-
ns itaque uicini et qui uiderant eum
quia prius mendicus erat · Dicebant
nonne hic est qui sedebat et mendica-
bat · Alii dicebant quia hic est alii h

nequaquam sed similis est eius ille dice
bat quia ego sum :· Dicebant ergo iu
daei quomodo aperti sunt oculi tibi ·:· ·:· ·:·
Respondit ille homo qui dicitur ihs lu
tum fecit et unxit oculos meos et dixit
mihi uade ad natatoriam siloe et la
ua et abii et laui et uidi :· Et dixerunt
ei ubi est ille ait nescio adducunt eum
ad pharisaeos qui caecus fuerat erat
autem sabbatum quando lutum fecit
ihs et aperuit oculos eius iterum ergo
interrogabant eum et pharisaei quomo
do uidisse— · ille autem dixit eis lutum
possuit super oculos et laui et uideo :·
Dicebant ergo ex pharisaeis quidam
non est hic homo a dō quia sabbatum
non custodit alii dicebant quomodo
potest homo peccator haec signa face

Re

& scisma erat in eis :: Dicunt ergo cae-
co iterum tu quid dicis de eo qui aper
it oculos tuos · Ille autem dixit quia
propheta est non crediderunt ergo iu
daei de illo quia caecus fuisset & uidis
set donec uocauerunt parentes eius
qui uiderat & interrogauerunt eos
dicentes hic est filius uester quem uos
dicitis quia caecus natus est quomodo
ergo nunc uidet :: Responderunt eis
parentes eius & dixerunt scimus
quia hic est filius noster & quia cae-
cus natus est quomodo autem nunc
uideat nescimus aut quis aperuit
oculos eius nos nescimus :: Ipsum in
terrogate aetatem habet ipse de se
loquatur haec dixerunt parentes
eius quia timebant iudaeos · Iam enim

conspirauerant iudaei ut si quis eum
confiteretur xpm extra sinagogam fie
ret propterea parentes eius dixerunt
quia aetatem habet ipsum interrogate
uocauerunt ergo rursum hominem qui
fuerat caecus et dixerunt ei da glori
am dō possimus quia hic homo pecca
tor est dixit ergo ille si peccator est
nescio unum scio quia caecus cum essem
modo uideo

Dixerunt ergo illi quid fecit tibi quo
modo aperuit tibi oculos Respondit
eis dixi uobis iam et audistis quid iterũ
uultis audire Numquid et uos uultis
discipuli eius fieri Maledixerunt ei et
dixerunt tu discipulus illius es Nos h
discipuli sumus moysi Possimus
quia moysi locutus est ds hunc autem

nescimus unde sit · Respondit ille
homo et dixit eis in hoc enim mirabile est
quia uos nescitis unde sit et aperuit
oculos meos oculos scimus autem quia
peccatores ds non audit · Sed si quis di
cultor est et uoluntatem eius facit hu
nc exaudit a saeculo non est auditum
quia aperuit quis oculos caeci nati ni
si esset hic a do non poterat facere
quicquam · Responderunt et dixeru
nt ei in peccatis natus es totus et doce(s)
nos et eiecerunt eum foras

Audiuit autem ihs quia eiecerunt eum
foras et cum inuenisset eum dixit ei tu
credis in filium di · Respondit ille et dix
it quis est dne ut credam in eum et dixit
ei ihs et uidisti eum et qui loquitur tecum
ipse est at ille ait credo dne et procede(n)s

adorauit eum Et dixit ei ihs in iudicium
Ego in hunc mundum ueni ut qui non uident
uideant et qui non uident caeci fiant
Et audierunt quidam ex phariseis qui
cum ipso erant et dixerunt ei numquid
et nos caeci sumus Dixit eis ihs si caeci
essetis non haberetis peccatum nunc ue
ro dicitis quia uidemus peccatum ues
trum manet
Amen amen dico uobis qui non intr
at per ostium in ouile ouium sed
ascendit illi unde ille fur est
et latro qui autem intrat per ostium
pastor est ouium hunc ostiarius ape
rit et oues uocem eius audiunt et pro
prias oues uocat nominatim et edu
cit eas et cum proprias oues emiserit
ante eas uadit et oues illum sequn

tur quia sciunt uocem eius

Alienum autem non secuntur sed
fugiunt a beo quia non nouerunt uocē
alienorum Hoc prouerbium dixit
eis ihs illi autem non cognouerunt quo
loqueretur eis dixit ergo eis iterum ihs

Amen amen dico uobis quia ego sum
ostium ouium omnes quotquot uene
runt fures sunt et latrones sed non
cognouerunt eos oues ego sum ostium
per me si quis introierit saluabitur
et ingredietur et egredietur et pascua
inueniet fur non uenit nisi ut furetur
et mactet et perdet ego ueni ut uitam
habeant et abundantius habeant

Ego sum pastor bonus bonus pastor
animam suam ponit pro ouibus
suis mercennarius et qui non est pastor

cuiusnonsunt oues propriae uidit lu

pum uenientem etdimittit oues etfu

git etlupus rapit etdispergit oues

mercennarius autem fugit quiamer

cennarius est etnonpertinet adeum

deouibus as

Egosum pastorbonus etcognosco me

etcognoscunt me meae

Sicut nouit me pater etegoagnosco

patrem etanimam meam pono

proouibus meis

Etalias oues habeo quaenon

sunt exhocouili etillas opor

tet meadducere etuocemmeam audi

ent etfiet unum ouile etunus pastor

propterea mepater diligit quiaego po

no animam meam uiterum sumam eam

Nemotollit eam ame sedegopono eam

ame ipso potestatem habeo ponendi eam
Et potestatem habeo iterum sumendi eam
hoc mandatum accepi a patre meo :· Dis
sensio iterum facta est inter iudaeos
propter sermones hos dicebant autem
multi ex ipsis demonium habet Et insa
nit quid eum audias alii dicebant haec
uerba non sunt daemonium habentis
numquid daemonium potest caecorum
oculos aperire
Facta sunt autem enchenia in hierusol
imis Et hiems erat Et ambulabat ihs in
templo in porticu salomonis · Circum
dederunt ergo eum iudaei et dicebant
ei · Quousque animam nostram tollis
si tu es xps dic nobis palam
Respondit eis ihs loquor uobis Et non
creditis opera quae ego facio in nomine

patris mei · haec testimonium perhi
bent de me sed uos non creditis quia non
estis ex ouibus meis · Oues meae uocem
meam audiunt et ego cognosco eas et se
cuntur me et ego uitam aeternam do eis.
Et non peribunt in aeternum et non ra
piet eas quisquam de manu mea. pater
meus quod dedit mihi maius est et nemo
potest rapere de manu patris mei
Ego et pater unum sumus sustulerunt
ergo lapides iudaei ut lapidarent eum.
Respondit eis ihs multa opera bona
ostendi uobis ex patre meo propter
quod eorum opus me lapidatis
Responderunt ei iudaei · de bono
opere non lapidamus te sed de blas
femia et quia tu homo cum sis facis
teipsum deum · Respondit eis ihs non ne

scriptum est in lege uestra quia ego dixi
dii estis si illos dixit deos ad quos sermo
di factus est et non potest solui scrip
tura. quem pater sanctificauit et misit
in mundum uos dicitis quia blasfemat
quia dixi filius dei sum :·
Si non facio opera patris mei nolite
credere mihi si autem facio et si mihi
non uultis credere operibus credite
ut cognoscatis et credatis quia in me
pater et ego in patre :·
Quaerebant ergo eum adpraehen
dere et exiuit de manibus eorum.
Et abiit iterum trans iordanen
in eum locum ubi erat iohannis baptiza
ns primum et mansit illic :·
Multi uenerunt ad eum et dice
bant quia iohannis quidem sig

num fecit nullum omnia autem quaecu;
quae dixit iohannis de hoc uera erant
Et multa crediderunt in eum
Erat autem quidam languens laza
rus a bethania de castello mariae
et marthae sororum eius maria autem
erat quae unxit dñm unguento et exter
sit pedes eius capillis suis cuius frater
lazarus infirmabatur miserunt er
go sorores eius ad eum dicentes dñe
ecce quem amas infirmatur
Audiens autem ihs dixit eis infir
mitas haec non est ad mortem sed pro
gloria di ut glorificetur filius di per
eum diligebat ihs martham et sororē
eius mariam et lazarum ut ergo audiu
quia infirmabatur tunc quidem man
sit in eodem loco duobus diebus deinde

Joh

posthaec dicit discipulis suis eamus in iu
deam iterum · Dicunt ei discipuli rabbi
nunc quaerebant te iudaei lapidare et
iterum uadis illuc
Respondit ihs nonne xii horae sunt
diei si quis ambulauerit in die non of
fendit quia lux non est in eo
haec ait et post hoc dicit eis · Lazarus
amicus noster dormit sed uado ut a som
no exsuscitem eum mit saluus erit
Dixerunt ergo discipuli eius dne si dor
Dixerat autem ihs de morte eius illi
autem putauerunt quia de dormitio
ne somni diceret · Tunc ergo dixit eis
ihs manifeste lazarus mortuus est
Et gaudeo propter uos ut credatis quo
niam non eram ibi sed eamus ad eum
Dixit ergo thomas qui dicitur didimus

ad condiscipulos suos eamus et nos ut
moriamur cum eo uenit itaque ihs et in
uenit eum quattuor dies iam in monu
mento habentem

Erat autem bethania iuxta hieruso
lymam quasi stadis quindecim

Multi autem ex iudaeis uenerunt ad
martham et mariam ut consularentur
eas de fratre suo martha ut audiuit
quia ihs uenit occurrit illi maria autem
domi sedebat

Dixit ergo martha ad ihm dne si fuis
ses hic frater meus non fuisset mortuus
sed et nunc scio quia quaecumque po
posceris a do dabit tibi ds

Dicit ei ihs resurget frater tuus

Dicit ei martha scio quia resurget in
resurrectione in nouissimo die

Dicit ei ihs ego sum resurrectio et uita
qui credit in me etiam si mortuus uiuit
Et omnis qui uiuit et credit in me non mo
rietur in aeternum · Credis hoc ait illi uti
que dne ego credidi quia tu es xps filius
di qui in hunc mundum uenisti

Et cum haec dixisset abiit et uocauit
mariam sororem suam silentio dicen
tio dicens magister adest et uocat te
illa ut audiuit surrexit cito et uenit
ad eum nondum enim uenerat ihs in cas
tellum sed erat adhuc in illo loco ubi
occurrerat ei martha

Iudaei igitur qui erant cum ea in domo
et consulabantur eam cum uidissent
mariam cito surrexit et exiit secuti sunt
eam dicentes quia uadit ad monumen
tum ut ploret ibi · Maria uero cum

uenisset ubi erat ihs uidens eum cecidit
ad pedes eius et dixit ei dne si fuisses hic
non esset mortuus frater meus
Ihs uero ut uidit eam plorantem et
iudaeos qui uenerant cum ea plorantes
infremuit spu et turbauit se ipsum
et dixit ubi possuistis eum
Dicunt ei dne ueni et uide et lacrima
tus est ihs. Dixerunt ergo iudaei ecce
quomodo amabat eum quidam autem
dixerunt ex eis non poterat hic qui ape
ruit oculos caeci facere ut et hic non
moreretur. Ihs ergo rursum fremens
in semet ipso uenit ad monumentum
erat autem spelunca et lapis superpo
situs erat ei. Ait ihs tollite lapidem
Dicit ei martha soror eius qui fuerat
mortuus dne iam fetet quatriduanus

enim est · Dicit ei ihs nonne dyxi tibi
quoniam si credideris uidebis gloriam di
sustulerunt ergo lapidem ihs autem ele
uatis sursum oculis dixit pater gratias
ago tibi quoniam audisti me · Ego autem
sciebam quia semper me audis sed prop
ter populum qui circum stat dixi ut cre
dant quia tu me misisti · ꝑ imuir
Haec cum dixisset uoce magna excla
mauit lazare ueni foras · Et statim pro
diit qui fuerat mortuus ligatus pedibus
Et manibus institis et facies illius sudari
erat alligata · Dicit eis ihs soluite
eum et sinite abire
Multa ergo ex iudaeis qui uenerant
ad mariam et uiderant quae fecit cre
diderunt in eum · quidam autem ex ipsis
abierunt ad pharisaeos et dixerunt

eis quae fecit ihs collegerunt ergo ponti
fices et pharisaei ad consilium et dice-
bant quid faciemus quia hic homo mul
ta signa facit si dimittimus eum sic
omnes credent in eum et uenient roma-
ni et tollent nostrum et locum et gentem
unus autem ex ipsis caiphas cum esset
pontifex anni illius dixit eis
Uos nescitis quicquam nec cogitatis quia
expedit uobis ut unus moriatur homo
pro populo et non tota gens pereat
hoc autem a semet ipso non dixit sed cum
esset pontifex anni illius profetauit
quia ihs moriturus erat pro gente et
non tantum pro gente sed ut filios di
qui erant dispersi congregaret in unum
Ab illo ergo die cogitauerunt ut
interficerent eum ihs ergo iam

non in palam ambulabat apud iudae-
os sed abiit in regionem iuxta desertum
in ciuitatem quae dicitur ephrem et
ibi morabatur cum discipulis suis
Proximum autem erat pascha iudeorum
Et ascenderunt multi in hierusolimam
de regione ante pascha ut sanctificarent
se ipsos quaerebant ergo ihm et conloque-
bantur adinuicem in templo stantes quid
putatis quia non ueniat ad diem festum
Dederant autem pontifices et phari
saei mandatum ut si quis cognouerit
ubi sit indicet ut adpraehendatur
Ihs ergo ante sex dies paschae uenit
in bethaniam ubi lazarus fuerat mor
tuus quem suscitauit ihs
Fecerunt autem ei caenam ibi et mar
tha ministrabat lazarus uero erat

unus ex discentibus cum eo
Maria ergo accepit libram unguenti
nardi pistici praetiosi et unxit pedes
ihu et extersit capillis suis pedes eius
et domus inpleta est ex odore unguenti
Dixit ergo unus ex discipulis eius iudas
scarioth is qui erat eum traditurus qua
re hoc unguentum non uenit trecentis
denariis et datum esse egenis dixit
autem hoc non quia de egenis pertinebat
ad eum sed quia fur erat et loculos
habens ea quae mittebantur portabat
Dixit ergo ihs sine illam ut in diem
sepulturae meae seruet illud paupe
res enim semper habebitis uobiscum
me autem non semper habebitis
Cognouit ergo turba multa ex iuda
eis quia illic esset et uenerunt

nonpropter ihm tantum sed ut lazarū
uiderent quem suscitauit a mortuis.
Cogitauerunt autem principes sa.
cerdotum et lazarum ut interficerent
quia multi propter illum abibant
ex iudaeis et credebant in ihm
In crastinum autem turba multa.
quae uenerat ad diem festum cum
audissent quia uenit ihs in hier
solyma . acceperunt ramos palmarū
et processerunt obuiam ei : et cla.
mabant ossanna . benedictus qui ue
nit in nomine dni rex israhel
Et inuenit ihs asellum et sedit
super eum sicut scriptum est noli
timere filia sion ecce rex tuus uenit se
dens super pullum asinae :
Haec non cognouerunt discipuli eius

primum sed quando glorificatus est ihs
tunc recordati sunt quia haec erant scrip
ta de eo et haec fecerunt ei testimonium
ergo perhibebat turba quae erat cum eo
quando lazarum uocauit de monumen
to et suscitauit eum a mortuis propter
ea et obuiam uenit ei turba quia audie
runt eum fecisse hoc signum pharisaei
autem dixerunt ad semet ipsos uidetis
quia nihil proficimus · Ecce mundus to
tus post eum abiit erant autem genti
les quidam ex his qui ascenderant ut
adorarent in die festo hi ergo ad phi
lippum qui erat a bethsaida galileae
Et rogabant eum dicentes dne · uolumus
ihm uidere · uenit philippus et dicit an
dreae ∴ Andreas rursum et philip
pus dixerunt ihu ∴

Ihs autem respondit eis dicens uenit
hora ut clarificetur filius hominis
Amen amen dico uobis quia nisi gra
num frumenti cadens in terram
mortuum fuerit ipsum solum manet
si autem mortuum fuerit multum fruc
tum adfert
Qui amat animam suam perdet eam
et qui odit animam suam in hoc mun
do in uitam aeternam custodit eam
Si quis mihi ministrat me sequatur
et ubi sum ego illic et minister meus
erit si quis mihi ministrauerit honorifi
cabit pater meus
Nunc anima mea turbata est et quid di
cam pater saluum fac me ex hac hor
sed propterea ueni in horam hanc
pater clarifica tuum nomen

Amen amen dico uobis qui accipit
si quem misero me accipit qui
autem me accipit accipit eum qui me mi[sit]

sic

Cum haec dixisset ihs turbatus est sp[irit]u
et protestatus est dixit amen amen
dico uobis quia unus ex uobis me tradet

Aspiciebant ergo se ad inuicem dis
cipuli hesitantes de quo diceret

Erat ergo recumbens unus ex discipu
lus eius in sinu ihu quem diligebat ihs
innuit ergo huic simon petrus et dicit ei
quis est de quo dicit itaque cum recubu
isset ille supra pectus ihu dicit ei dne
quis est · Respondit ihs ille est cui
ego intinctum panem porrexero

Et cum intinxisset panem dedit
iudae simoni scariothis ex [...]

bucellam tunc introiuit in illum satanas
Dicit ei ihs quod facis fac citius hoc
autem nemo sciuit discumbenti
um ad quid dixerit ei quidam enim puta
bant quia loculos habebat iudas quia
dicit ei ihs eme ea quae opus sunt nobis
ad diem festum aut egenis ut aliquid daret
Cum ergo accepisset ille bucellam
exiuit continuo erat autem nox cum
ergo exisset dicit ihs nunc clarificatus
est filius hominis et ds clarificatus est
in eo si ds clarificatus est in eo et ds
clarificabit eum in semet ipso et conti
nuo clarificabit eum
Filioli adhuc modicum sum quaereti
s me et sicut dixi iudaeis quo ego
uado uos non potestis uenire et
uobis dico modo mandatum nouum

do uobis ut diligatis inuicem sicut dilexi
uos ut et uos diligatis inuicem
In hoc cognoscent omnes quia mei disci
puli estis si dilectionem habueritis ad inui
cem
Dicit ei simon petrus domine quo uadis Res
pondit ihs quo ego uado non potes me
modo sequi sequeris autem postea
Dicit ei petrus quare non possum sequi
te modo animam meam pro te ponam
Respondit ihs animam tuam pro me
pones Amen amen dico tibi non canta
bit gallus donec me ter neges
Non turbetur cor uestrum credite in dm̄
Et in me credite in domo patris mei
mansiones multae sunt si quo minus
dixissem uobis quia uado parare uobi
locum Et si abiero et praeparau

uobis locum iterum uenio et accipiam
uos ad me ipsum ut ubi sum ego et uos sitis
et quo ego uado scitis et uiam scitis
Dicit ei thomas dne nescimus quo uadis
et quomodo possumus uiam scire
Dicit ei ihs ego sum uia et ueritas et uita
nemo uenit ad patrem nisi per me si cog
nouistis me et patrem meum cognoui
stis utique et amodo cognoscetis eum
et uidistis eum Dicit ei philippus dne
ostende nobis patrem et sufficit nobis
Dicit ei ihs tanto tempore uobiscum sum
et non cognouistis me philippe qui uidit me
uidit et patrem quomodo tu dicis osten
de nobis patrem non credis quia ego in
patre et pater in me est uerba quae ego
loquor uobis a me ipso non loquor pa
ter autem in me manens ipse facit opera

non creditis quia ego in patre et pater
in me est alioquin propter ipsa opera
credite. Amen amen dico uobis qui cre
dit in me opera quae ego facio et ipse
faciet et maiora horum faciet
Quia ego ad patrem uado et quodcumq;
petieritis in nomine meo hoc faciam
ut glorificetur pater in filio si quid pet
eritis me in nomine meo hoc faciam si di
ligitis me mandata mea seruare
Et ego rogabo patrem et alium para
clitum dabit uobis ut maneat uobiscum
in aeternum spm ueritatis quem mundus
non potest accipere quia non uidet eum
nec scit eum uos autem cognoscetis eum
quia apud uos manebit et in uobis erit
non relinquam uos orfanos ueniam
ad uos adhuc modicum et mundus me

iam non uidet uos autem uidetis me quia
ego uiuo et uos uiuetis in illo die uos cognos
cetis quia ego sum in patre meo et uos in
me et ego in uobis qui habet mandata
mea et seruat ea ille est qui diligit me
Qui autem diligit me diligitur a patre
meo et ego diligam eum et manifesta
bo me ipsum
Dicit iudas non ille scariothis dne
quid factum est quia nobis manifesta
turus es te ipsum et non mundo
Respondit ihs dixit ei si quis diligit
me sermonem meum seruabit et pa
ter meus diliget eum et ad eum ueniemus
et mansionem apud eum faciemus qui
non diligit me sermones meos non seruat
Et sermo quem audistis non est me
us sed eius qui me misit patris

haeclocutussum uobis apuduos manens

Paraclitus autem sps scs quemmittet
pater innominemeo ille uosdocebit
omnia et suggeret uobis omnia quaecumq;
que dixerouobis pacem relinquouobis
pacemmeamdouobis non quomodo mun
dus dat egodouobis Non turbetur cor
uestrum nequeformidet audistisquia
egodixiuobis uado etuenio aduos
Si diligeretis me gauderetisutique quia
uado adpatrem quiapater maiormeest
Et nuncdixi uobis priusquam fiat ut
cumfactum fuerit credatis iamnonmul
ta loquar uobiscum
Uenitenim princeps mundi huius et
inme nonhabet quicquam sedutcognos
cat mundus quiadiligo patrem et sicut
mandatum dedit mihi pater sicfacio

begyn ye chapter here

vij Surge eamus. Ego sum uitis uera. et pater
meus agricola est. Omnem palmitem in
me non ferentem fructum tollet eum
pater. et omnem qui adfert fructum
purgabit eum ut fructum plus adferat.
iam uos mundi estis propter sermonem
quem locutus sum uobis. manete in me
et ego in uobis sicut palmes non potest
facere fructum a semet ipso nisi man
serit in uite. sic nec uos nisi in me manseritis
Ego sum uitis uos autem palmites
qui manet in me et ego in eo hic ad
fert fructum multum quia sine me
nihil potestis facere. si quis in me non
manserit mittetur foras sicut palmes
et aruit. et colligent eos et in ignem
mittunt et ardet :
Si manseritis in me et uerba mea in

I Geralde plunket of dublin wrot the cotents of every chapter
I meane wherein every chapter doth begin
1568.

the boke contaynes fowr gospels ... at this present xxvij august 1588
August 24 1621 I numbered the leaves of this booke and found them to be in number 344

uus domino suo

Si me persecuti sunt et uos persequen
tur si sermonem meum seruaueru
nt et uestrum seruabunt

Haec omnia facient uobis propter
nomen meum

Quia nesciunt eum qui misit me
issem peccatum non
Si non uenissem et locutus eis non fu
haberent nunc autem excussatio
nem non habent de peccato suo

Qui me odit et patrem meum odit
mo alius fecit pecca
Si opera non fecissem in eis quae ne
tum non haberent nunc autem et
uiderunt et oderunt et me et patrem
meum sed ut impleatur sermo qui in
lege eorum scriptus est quia odio

habuerunt me gratis· Cum uenerit para
cletus quem ego mittam uobis a patre sp[iritu]m
ueritatis qui a patre procedit ille testi
monium perhibet de me· Et uos testimoni
um perhibetis quia ab initio mecum estis
Ioh xvi Haec locutus sum uobis ut non scan
dalizemini absque synagogis fa
cient uos· Sed uenit hora ut omnis
qui interficit uos arbitretur obsequium
se praestare deo· Et haec facient quia
non nouerunt patrem neque me sed hae
c locutus sum uobis ut cum uenerit ho
ra eorum reminiscamini quia ego dixi uobis
Haec autem ab initio uobis non dixi
quia uobiscum eram Et nunc uado
ad eum qui me misit et nemo ex uobis inter
rogat me quo uadis sed quia haec locutus
sum uobis tristitia impleuit cor uestrum

uobis manserint quodcumque uolue
ritis expetieritis fiet uobis
In hoc clarificatus est pater meus ut
fructum plurimum adferatis et
efficiamini mei discipuli sicut dilexit
me pater et ego dilexi uos manete in
dilectione mea si praecepta mea seru
ueritis manebitis in dilectione mea si
cut et ego praecepta patris mei ser
uaui et maneo in eius dilectione Haec lo
cutus sum uobis ut gaudium meum in uo
bis sit et gaudium uestrum impleatur hoc
est praeceptum meum ut diligatis inui
cem sicut dilexi uos
Maiorem hanc dilectionem nemo
habet ut animam suam quis
ponat pro amicis suis praecipio uobis
Uos amici mei estis si feceritis quae ego

336 John XV. 6

iam non dico uos seruos quia seruus nescit
quid faciat dominus eius uos autem dixi amicos
quia omnia quaecumque audiui a patre
meo nota feci uobis non uos me elegistis
sed ego elegi uos et posui uos ut eatis
et fructum adferatis et fructus uester
maneat
Ut quodcumque petieritis patrem
in nomine meo det uobis
Haec mando uobis ut diligatis in
uicem si mundus uos odit scitote
quia me priorem uos odio habuit si de mun
do fuissetis mundus quod suum erat
diligeret quia uero de mundo non estis
sed ego elegi uos de mundo pro[pt]er ea
odit uos mundus
Mementote sermonis mei quem
ego dixi uobis non est maior ser

here lacketh a leaf ... of xvi chapt of St John
This Leaf found 1741

sed ego ueritatem dico uobis expedit uo
bis ut ego uadam · Si enim ego non abiero
paracletus non ueniet ad uos si autem
abiero mittam eum ad uos · Et cum uene
rit ille arguet mundum de peccato et
de iustitia et de iudicio de peccato quidem
quia non crediderunt in me · · · ·
De iustitia uero quia ad patrem uado
et iam non uidebitis me · De iudicio
autem quia princeps huius mundi iudi
catus est · adhuc multa habeo uobis di
cere · sed non potestis portare modo ·
Cum autem uenerit ille sps ueritatis
docebit uos omnem ueritatem non enim
loquitur a semet ipso sed quaecumque
audiet loquitur et quae uentura sunt
adnuntiabit uobis ille me clarificabit
quia de meo accipiet et adnuntiabit
uobis

337

Omnia quaecumque habet pater
mea sunt.
Propterea dixi quia de meo accipiet
et adnuntiabit vobis modicum et
iam non videbitis me. Et iterum modicum
et videbitis me. quia vado ad patrem.
Dixerunt ergo discipuli eius ad invicem
quid est quod dicit nobis modicum et
non videbitis me. Et iterum modicum
et videbitis me. et quia vado ad patrem.
Dicebant ergo quid est hoc quod dicit
modicum nescimus quid loquitur.
Cognovit ergo ihs quia volebant eum
interrogare et dixit eis de hoc quaeri
tis inter vos quia dixi modicum et non
videbitis me. et iterum modicum et vi
debitis me. Amen amen dico vobis
quia plorabitis et flebitis vos mundus

autem gaudebit uos autem contristat
bemini sed tristitia uestra uertetur in
gaudium :· Mulier cum parit tristiti
am habet quia uenit hora eius
Cum autem pepererit puerum iam non
meminit pressurae propter gaudium
quia natus est homo in mundum et uos
igitur nunc quidem tristitiam habebi
tis iterum autem uidebo uos et gaude
bit cor uestrum et gaudium uestrum ne
mo tollet a uobis et in illo die me non
interrogabitis quicquam
Amen amen dico uobis si quid petie
ritis patrem in nomine meo dabit uobis
usque modo non petis tis quicquam
in nomine meo · Petite et accipietis ut
gaudium uestrum sit plenum
Haec in prouerbiis locutus sum uobis·

There lacketh in [illegible] and [illegible] booke iiii chap[illegible]
being in nomber about [illegible] leaues [illegible]

338

uenit hora cum iam non in prouerbis lo
quar uobis sed palam adnuntiabo
uobis illo die in nomine meo petetis et
non dico uobis quia ego rogabo patrem
de uobis · Ipse enim pater amat uos
quia uos me amastis et credidistis quia
ego a deo exiui exiui a patre et ueni in mun
dum et iterum relinquo mundum et ua
do ad patrem

Dicunt ei discipuli eius ecce nunc palam
loqueris et prouerbium nullum
dicis nunc scimus quia scis omnia et non
opus est tibi ut quis te interroget in
hoc credimus quia a deo existi

Respondit eis ihs modo creditis ecce
uenit hora et iam uenit ut dispers
gamini unusquisque in propria et
me solum relinquatis et non sum

solus quia pater mecum est
haec locutus sum uobis ut in me pacem ha
beatis in mundo praesuram habebi
tis sed confidite ego uici mundum haec lo
cutus est ihs et subleuatis oculis in cae
lum dixit pater uenit hora clarifica
filium tuum ut filius tuus clarificet te
sicut dedisti ei potestatem omnis carnis
ut omne quod dedisti ei det eis uitam aeternam
haec est autem uita aeterna ut cogno
scant te solum uerum deum et quem misisti
ihm xpm ego te clarificaui super ter
ram opus consummaui quod dedisti
mihi ut faciam et nunc clarifica me tu
pater apud temet ipsum claritate
quam habui priusquam mundus esset
apud te manifestaui nomen tuum ho
minibus quos dedisti mihi de mundo

credid[illegible]

servaverunt [illegible]

[illegible] quae dedisti mihi [illegible]

[illegible] quia verba [illegible] dedisti mihi dedi eis [illegible]

[illegible] cognoverunt vere [illegible]

[illegible] misisti ego pro eis ro[illegible]

[illegible] mundo rogo sed pro his [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Pater [illegible] serva eos in nomine [illegible]

[illegible]